

Kongress 2007

11-13 maj i Uppsala

rfsu

Verksamhets- berättelse 2006

rfsu

Ordförande har ordet 2006

Så har ännu ett händelserikt år gått, ett år fyllt av kreativt engagemang och en hel del slit. RFSU:s verksamhet växer lokalt, nationellt och internationellt, och frågan är om någon idag kan ha en fullständig överblick över allt som görs. Därför är verksamhetsberättelsen viktig. Redovisningen av alla aktioner, samarbeten, träffar, kampanjer och utbildningar är kortfattad, men här framgår ändå hur mångsidig och omfattande RFSUs verksamhet är. Aktiva och anställda i RFSU har all anledning att känna sig stolta.

Året präglades bland annat av valet, och viktiga redskap för RFSU i arbetet var våra valkrav: Säkra rätten att göra medicinsk abort, Obligatorisk sex- och samlevnadsundervisning på lärarhögskolorna, Säkra tillgången till sexologiska mottagningar, Ta ansvar för att bekämpa våld i nära relationer, och 10 procent av biståndet till sexuell och reproduktiv hälsa. Lokalföreningar gick runt i valstugor och frågade ut politiker, och på RFSU:s hemsida fick de politiska partierna klargöra var de står i de sexualpolitiska frågorna. En höjdpunkt var Almedalen där RFSU arrangerade seminarier, träffade politiker och syntes på stan.

En annan höjdpunkt för RFSU var Pride där vi deltog på Pride House med föreläsningar och hade informatörer på plats i Pride Park.

Förbundsstyrelsen har under året ägnat mycket arbete åt bolagsfrågor. Försäljningen av 60 procent av aktierna i Etac AB till Nordstjernen AB ger RFSU förutsättningar att fortsätta att växa och utvecklas, och det även på lång sikt. Då Katarina Lindahl kommer att sluta efter tjugo år på RFSU har rekrytering av en ny generalsekreterare också varit något förbundsstyrelsen ägnat mycket tid och kraft åt. Beslutet att erbjuda Åsa Regnér tjänsten togs på ett extra möte under en av årets allra sista dagar.

För förbundskansli och klinik har år 2006 inneburit ett år i nya lokaler med ljust trä, mycket glas och rödmålade ytor. Adressen Medborgarplatsen 3 och närheten till tunnelbanor, bussar och pendeltåg gör läget strategiskt, och besökarna till kliniken hittar fram.

Lena Lennerhed

Förbundsordförande

Organisationen

RFSU är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden ideell förening som erbjuder medlemskap till såväl enskilda personer som organisationer som vill stödja RFSU:s arbete.

Förbundets högsta beslutande organ är kongressen. Den löpande verksamheten leds av förbundsstyrelsen som inom sig utser ett arbetsutskott. Lokalt bedrivs verksamheten i lokalföreningar och lokala grupper.

Lokalföreningar

Antalet lokalföreningar var vid utgången av 2006 13 stycken.

Följande lokalföreningar var under 2006 anslutna till RFSU:

Dalarna

Gotland

Göteborg

Halland

Katrineholm

Kristianstad

Malmö

Motala

Stockholm

Umeå

Uppsala

Värmland

Örebro

Lokala grupper

Antalet lokala grupper var vid utgången av 2006 tre stycken.

Följande lokala grupper var under 2006 anslutna till RFSU:

Blekinge

Linköping

Västervik

Direktanslutna medlemmar

Antalet direktanslutna medlemmar var vid årets slut 513 personer.

Medlemsorganisationer

Följande 18 organisationer var vid årets slut anslutna till RFSU:

Centerns Ungdomsförbund
Föreningen Svenska ungdomsmottagningar
Handikappföreningarnas samarbetsorgan
Hiv-Sverige (f d Riksförbundet för hiv-positiva)
Homo-, bi- och transliberaler
Landsorganisationen i Sverige
Liberala Ungdomsförbundet
Riksförbundet för sexuellt likaberättigande
Riksorganisationen Homosexuella socialister
Socialdemokratiska Studentförbundet
Svenska Barnmorskeförbundet
Sveriges Arbetares Centralorganisation
Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund
Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund
Ung Vänster
Unga Örnars Riksförbund
Verdandi
Vänsterpartiet

Förbundsstyrelsen (FS)

Förbundsstyrelsen har under året haft fem ordinarie sammanträden och har sedan kongressen i maj 2005 haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter

Lena Lennerhed, Stockholm, förbundsordförande, docent i idéhistoria
Anders Karlsson, Stockholm, vice ordförande, infektionsläkare
Eva Ahlberg, Stockholm, webbredaktör
Alán Ali, Malmö, studerande
Stefan Belfrage, Sölvesborg, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, handledare

Mikael Berlin, Göteborg, socionom

Anna Bjurström, sjuksköterska och folkhälsovetare

Mia Hallin, Väste, Gotland/Uppsala, utbildare

Eva Hesselmark, Stockholm, ekonomihandläggare

Farhad Khaghani, Växjö, projektledare, sex- och samlevnadsinformatör

Ulrika Lorentzi, Stockholm, frilansjournalist

Devrim Mavi, Stockholm, journalist (avgick 2005-09-17)

Isabelle Sannestedt, Västerås, informationshandläggare

Jesper Svensson, Karlshamn, högstadielärare

Suppleanter

Erik Berggren, Uppsala, präst, internationell handläggare

Gabriella Håkansson, Stockholm, frilans som kulturskribent och författare

Joakim Johansson, Stockholm, PR-konsult

Arbetsutskottet (AU)

Arbetsutskottet har haft 10 sammanträden under året och bestått av:

Ordinarie

Eva Ahlberg

Michael Berlin (invald 2006-09-10)

Mia Hallin (invald 2006-09-10)

Anders Karlsson

Lena Lennerhed

Ulrika Lorentzi

Jesper Svensson (avgick 2006-09-10)

Förhandlingsdelegation

Eva Ahlberg

Anders Karlsson

Revisorer

Ordinarie

Anders H Larsson (auktoriserad)

Jonas Andersson

Calle Zachrisson

Suppleanter

Christina Ericsson (auktoriserad)

Berit Larsson

Kerstin Strid

Representation i samhället

Jämställdhetsrådet – Lena Lennerhed

Samordningsgruppen hiv/aids-frågor – Katarina Lindahl

Kommittén samhällets insatser mot hiv/aids – Anders Karlsson

RFSU:s arbete inom IPPF

RFSU är medlem, och en av grundarna, i International Planned Parenthood Federation (IPPF) sedan starten 1952. RFSU har under året, efter en lång process, blivit ackrediterade av IPPF som medlemsorganisation.

Under året har Eva Ahlberg ingått i det team som utvärderar och ackrediterar Portugals IPPF-organisation

RFSU tillhör IPPF:s Europaregion. Till årets regionala möte – Regional Council-utsågs Gert-Inge Brander och Eva Ahlberg att delta.

Gert-Brander har under året representerat IPPF Europa i IPPF:s världsstyrelse – General Assembly. Sedan ett antal år är Barbro Lennéer-Axelsson en av IPPF:s lekmannevisorer.

RFSU-priset

Sedan 1991 har RFSU årligen delat ut ett pris till någon eller några i Sverige som på ett förtjänstfullt sätt arbetat med upplysning i sex- och samlevnadsfrågor.

RFSU-priset 2006 delades ut till Tiina Rosenberg och Don Kulick för deras insats med att introducera och förklara queerbegreppet i Sverige. Förbundsstyrelsens motivering lyder:

”Med queerteorin kom oredan. Invanda föreställningar om sexualitet och kön utmanades. Ordet heteronormativitet trängde sig in på universiteten, tidningssidorna och i politiken. Sexualiteten blev närvarande i det offentliga samtalet, befriande för många, oroande för andra. Don Kulick och Tiina Rosenberg har introducerat och utvecklat queer, visat vägen i den teoretiska snårskogen och i den sexualpolitiska debatten. Till Don och Tiina – för att ni vet, vill och vågar.”

Pristagarna tog emot priset i form av kondomhållare, prissumma på 25 000 kronor (delat på två).

Personal

Program och information

Maria Andersson, Olov Berggren, Maria Bergström, Meta Dehlin, Ruby Dilnewaz (t o m februari), Eva Fallström (vikarie), Ola Florin (t o m juni), Christine Gave, Maria Gullmark, Maria Hellvig, Sherlot Jonsson, Stefan Laack, Anastasia Lundqvist, Hans Olsson, Jonas Tillberg, Staffan Uddeholt.

Praktikanter:

Åsa Elfving, Hanna Pernefeldt, Sofie Wahlström.

Generalsekreteraren

Katarina Lindahl, Mats Båvner, Henrik Hirseland (vikarie), Carola Larsson (vikarie), Jacqueline Ristic (föräldraledig), Ebba von Schilcher Persson.

Opinion

Ann Svensén, Ylva Bergman, Julia Schalk, Johanna Nyström, Daniel Axelsson, Lina Granlund, Carolina Hemlin, Jimmy Mannung, Olle Wängborg (tjänstledig fr o m juli), Silvia Sjö Dahl (föräldraledig 2006).

Praktikanter:

Marlene Hugosson, Axel Nyström.

Administration

Mia Wiklund, Kerstin Wadsworth, Parisa Sirous, Micael Pyke.

Kliniken

Christina Rogala, Bo Anzén, Pia Bergström/Rosita Olsson (fr o m september), Suzanna Boman, Marianne Göthberg, Maria Tilly, Eva Lidman, Marie-Ann Lindgren, Håkan Nevall, Ann-Sophie Furén-Bylund.

Generalsekreteraren

Det gångna året kom i stor utsträckning att präglas av riksdagsvalet i september. RFSU beslutade att under valrörelsen aktivt påverka partierna. Vi hade samtal med alla partisekreterare och träffade riksdagsledamöter. Vår ambition var att söka stöd för de frågor som prioriterats av förbundsstyrelsen. Det gick bra men måste följas upp för att avgöra om det faktiskt omsätts i politiska beslut. Almedalsveckan på Gotland blev en höjdpunkt i arbetet inför riksdagsvalet. I nära samarbete med RFSU Gotland genomfördes, förutom samtal, också en debatt och ett intensivt arbete med opinionsbildning.

Under året arbetade vi fram åtta olika områden inom vilka vi har ambitionen att vara kunskapsledande. Det arbetet kommer att utvecklas under 2007.

Efter valet, skrev vi omedelbart till de ministrar som har ansvar områden där RFSU verkar och bad att få träffa dem. Detta gav gott gensvar och vi har under hösten 2006 och delvis in på 2007 haft möte med flera av dem .

I december deltog generalsekreterare Katarina Lindahl och chef för policy- och opinionsfrågor Ann Svensén i UNAIDS:s, the Joint United Nations Programme on HIV/AIDS styrelsemöte i Lusaka, Zambia. Sverige var under 2006 ordförande i UNAIDS och mötet leddes av den nya svenska biståndsministern Gunilla Carlsson.

Under året gick Katarina Lindahls mandat i den amerikanska forskningsorganisationen Guttmachers styrelse ut. Organisationen valde att fortsätta samarbetet med RFSU genom att välja in Ann Svensén i styrelsen.

Arbetet med att ge stöd till lokalföreningarna fortsatte och ett viktigt arbete gjordes för att stärka folkrörelsen RFSU.

Som framgår under rubriken ”Program och information” fortsätter RFSU att utveckla det internationella projektarbetet. Vi har genom det arbetet fått en ökad uppskattning och vi har blivit allt mer kända som en organisation som gör ett viktigt internationellt arbete. Det gäller både i program och projekt och i påverkansarbete. Studieresor med parlamentariker och unga beslutsfattare som genomförts under året har varit mycket uppskattade.

Utbildningsverksamheten har under året för första gången genomfört en kurs om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter för fransktalande deltagare. Hårt arbete från de ansvariga ledde till en utmärkt kurs. Ett viktigt utvecklingsarbete av utbildningsverksamheten har påbörjats.

Det direkta rådgivningsarbetet har, förutom kliniken, också ytterligare utvecklats i Frågelådan, men även i en spalt varje fredag i gratistidningen Metro.

Påverkansarbete har varit brett och inriktat på media, politiker, och på tjänstemän i flera departement. Arbetet med de unga beslutsfattarna har fortsatt och varit uppskattat och effektivt.

Material i angelägna frågor har framställts och för första gången har vi genomfört ambitionen att presentera verksamhetsberättelsen i en attraktiv och lättillgänglig

form. Ottar, både som papperstidning och i form av Ottar Rapport på nätet, är fortsatt uppskattat och mycket läst. Det kommer in en hel del reaktioner om visar att tidningen har betydelse för debatten.

År 2006 var det första året i nya lokaler för förbundskansli och RFSU-kliniken och detta kom att präglade mycket av arbetet den första halvan av året. Alla är mycket nöjda med flytten, men självklart behövdes finslipning under månaderna fram till sommaren. Det krävde en del arbete men det gick bra. Ambitionen var att alla anställda skulle känna att man var delaktig i att forma våra nya lokaler och använda lokalernas möjligheter till nya samarbetsformer. Det skedde bland annat genom ett mycket bra arbete av flyttgruppen och genom personaldagar. Under årets andra halva hade vi alla vant oss och arbetet fungerar väl.

RFSU kliniken hade just efter flytten av liten nedgång i antalet besökare. Detta berodde troligtvis dels på att det samtidigt startade en ny drop-in-mottagning i Stockholms city och att det dröjde innan patienterna hittade till Medborgarplatsen. Men med medvetet arbete dels för att samarbetet med Sesam City och dels för att sprida information om flytten och att vi finns kvar, är vi nu med råge, tillbaka till gamla patientantalet. Antalet manliga besökare är fortfarande högt 40 procent.

RFSU kliniken har ett gott rykte och många reser kors och tvärs över stan för att komma till den.

Klinkens unika arbete med anhöriga till människor som utsatts för sexuella övergrepp uppmärksammades under året.

Under hösten rekryterades en ny klinikchef. Christina Rogala slutade som chef efter 18 år på kliniken och övergick till att bli senior rådgivare, placerad på förbundskansliet. Strax före jul blev det klart att Susanne Gullak Flyrén efterträder Christina och hon började sitt arbete den 1 januari 2007.

Generalsekreterare Katarina Lindahl har under året deltagit i och föreläst på kurser samt lett ett stort antal möten i och utanför RFSU. Mediakontakter har tagit en stor del av arbetstiden. Ofta regelrätta intervjuer men även samtal med journalister som vill prata och rådgöra om frågor som de planerar att skriva eller göra program om.

Katarina Lindahl har också haft breda internationella kontakter och deltagit i möten och konferenser, men också, till exempel i Indien, gjort ett stort antal studiebesök för att öka kunskapen om frågor som vi möter i vårt dagliga arbete. Katarina var inbjuden till Brasilien för att där i olika sammanhang föreläsa och leda utbildningar. Detta var ett mycket stimulerande och spännande uppdrag för henne.

Hon var också inbjuden till middag på slottet i samband med att Botswanas president besökte Sverige.

Katarina har också föreläst på ett antal möten i Sverige. Ofta om abortfrågan.

Katarina lämnade uppdraget att representera RFSU i Jämställdhetsrådet och Lena Lennerhed valdes i stället.

Arbetet inom IPPF har huvudsakligen bestått i att hålla kontakter och delta i möten. Det projekt som RFSU deltar i tillsammans med 10 organisationer i Europa är Champions Reproductive Health Worldwide-projektet. IPPF EN har en central roll i det arbete. Från RFSU:s sida har arbetet skötts från Opinionsenheten.

Opinionsbildande arbete

Personal

Daniel Axelsson, projektassistent, Ylva Bergman redaktör, Lina Granlund projektassistent, Carolina Hemlin, vikarierande redaktör, Jimmy Mannung, föreningsutvecklare, Johanna Nyström pressekreterare, Olle Wängborg, projektledare (tjänstledig fr o m juli), Silvia Sjödahl, redaktör (föräldraledig 2006), Julia Schalk, projektledare (fr o m februari), Ann Svensén, chef.

Praktikanter

Axel Nyström praktiserade genom Föreningen för utvecklingsfrågor sex veckor under hösten. Marlene Hugosson arbetade under hösten genom Arbetsförmedlingsåtgärd.

Specifika verksamhetsmål för 2006

Internt arbete

Målsättning: Opinion skall aktivt samarbeta med andra delar av organisationen. Vi ska delta i framtagandet av en plan för hur påverkansarbetet inom sex och samlevnadsundervisningen lokalt och nationellt ska se ut. Vi ska vara med och planera och genomföra integreringen av mångfaldsarbetet i organisationen. Vi ska hjälpa till att klargöra RFSU:s specifika roll i arbetet med våld i nära relationer. Vi ska följa upp frågan om utländska kvinnors rätt till abort i Sverige. Vi ska bedriva sexualpolitiskt utvecklingsarbete inom organisationen.

En kommunikationsplan angående sex och samlevnadsundervisningen har tagits fram tillsammans med utbildning.

Opinion har på grund av resursbrist generellt angående det inhemska arbetet deltagit i gemensamma aktiviteter i organisationen men tyvärr inte i någon större omfattning jobbat specifikt med mångfaldsfrågan under året.

Frågan om våld i nära relationer har opinion drivit framförallt i kontakt med politiker och organisationer under valrörelsen.

Frågan om utländska kvinnors rätt till abort har följts noga av opinion och vi har bevakat o drivit på frågan genom framförallt kontakter i riksdagen.

Det sexualpolitiska utvecklingsarbetet har framförallt bedrivits med avseende på valet 2006. Opinion har tagit fram ett omfattande underlag för förbundet i alla frågor förbundsstyrelsen beslutat om att fokusera på under valet.

Genom opinion och föreningsutvecklaren har mycket arbete lagts ned på att stötta lokalföreningarna.

RFSU i valrörelsen var ett tema på lokalföreningsträffen i våras.

Opinion har på olika sätt deltagit i aktiviteter inom ramen för de internationella samarbetsprojekten.

Nätverk

Målsättning: Opinion ska aktivt arbeta med nätverkande såväl nationellt som internationellt inom de prioriterade sexualpolitiska områdena samt inom SRHR I biståndet.
Vi ska hitta 1 till 3 nya nätverk/sammanhang som rör mångfald att ingå i.
Vi ska delta i nätverk som arbetar med våld i nära relationer, med fokus på våld i samkönade relationer och behandling av förövaren.
Vi ska stärka nätverket Unga beslutsfattare.
Vi ska fortsätta vårt samarbete med de europeiska frivilligorganisationer (NGOs) och nätverk som arbetar med SRHR-frågor, genom Europe Champions Reproductive Health Worldwide-projektet.

Vi har under 2006 fortsatt och fördjupat vårt arbete med framförallt europeiska SRHR-NGOs inom ramen för Europe Champions Reproductive Health Worldwide-projektet (ECRHW), men även det europeiska nätverket Eurongos. Inom ECRHW har flera gemensamma aktiviteter och möten ägt rum. Vi har bland annat medverkat i gemensamma studieresor till utvecklingsländer för journalister och riks-dagsledamöter.

Tre personer från opinion deltog i juni i Eurongos Annual meeting i Vilnius.

Opinion har under 2006 varit huvudansvariga för en ansökan till EU för att finansiera ett gemensamt opinionsbildningsprojekt mellan en tysk, en litauisk och en slovakisk SRHR-organisation. Ansökan blev tyvärr avslagen, men en ny ansökan ska skrivas under 2007, med samma partners.

Opinion tillsammans med GS har även varit aktiva i ett nätverk av organisationer som arbetar med kvinnors rättigheter kallat COMPACT. COMPACT startades inför UNGASS men har sedan dess fortsatt samarbetet.

Opinion har bedrivit ett kontinuerligt arbete med såväl IPPF i London som det Europeiska nätverket i Bryssel. Under året har vi deltagit i ett antal möten arrangerade av såväl Londonkontoret som Brysselkontoret. Vi har även haft löpande kontakter med dessa kontor kopplat till projekten finansierade av Hewlett och Gates foundation.

Dessutom har mycket av påverkansarbetet i Europa bedrivits i samarbete med systemorganisationer inom IPPF.

Opinion har ansvarat för arbetet med att svara på enkäter som kommer från IPPF samt den "Annual report" om RFSU:s verksamhet som IPPF efterfrågar varje år.

Unga beslutsfattare. Bland annat lyckats med att få med även Ung vänster och KDU i nätverket.

Målsättningen med nätverk kopplat till Våld i nära relationer och Mångfald har tyvärr inte uppfyllts.

Valet

Målsättning: Opinion ska föra ut RFSU:s sexualpolitiska krav inför och under valet samt granska partiernas ställningstagande i dessa frågor.
Vi ska ta fram material om våra frågor som kan användas i valrörelsen.
Vi ska kartlägga partiernas ställningstaganden i våra frågor.
Vi ska stimulera lokalföreningarna att arbeta med valrörelsen och även söka samarbete med organisationsmedlemmar.
Vi ska medverka vid Almedalsveckan på Gotland.

Den särskilda satsningen på ett genomgripande material till valet/Almedalen har blivit mycket uppskattat verktyg.

Arbete med att kartlägga partiernas ställningstaganden i våra frågor har pågått genom framför allt kontakter med Sjukvårdpartiet samt Fi. Vi skickade ut ett brev till Alliansen angående Kds uttalanden i abortfrågan som samtliga partier har svarat på.

Opinion träffade flera politiker från alla partier, med huvudfokus på oppositionspartierna, för att föra fram RFSU:s valkrav.

Flera lokalföreningar har bedrivit arbetet på torgmöten och vid valstugor.

Under Almedalsveckan träffade vi partisekreterarna från Centerpartiet, Folkpartiet och Moderaterna samt Maria Wetterstrand, Miljöpartiet, Catrine Pahlsson från Kristdemokraterna och Josefine Brink från Vänsterpartiet. RFSU har tidigare träffat både Carin Jämtin och Marita Ulvskog från Socialdemokraterna. Under mötena lyfte vi våra valfrågor och fick gehör från de flesta.

Vi medverkade i SSU:s valupptaktssläger.

Vi arrangerar en debatt angående vårt krav om att minst 10 procent av biståndet ska avsättas till SRHR. Här deltog representanter från de politiska ungdomsförbunden.

RFSU:s tält med info och material och med RFSU:are fanns på plats hela veckan.

Det pågick ett intensivt nätverkande som resulterade i många bra möten med såväl gamla som nya kontakter.

På RFSU:s hemsida har flera av partierna klargjort hur de ställer sig i de frågor som RFSU lyft fram. Partierna har efter sina framträdanden i Almedalen även kommenterat av oss på hemsidan.

Vi hade även kontakt med vissa av RFSU:s organisationsmedlemmar under Almedalsveckan.

SRHR i EU

Målsättning: Opinion ska fortsätta arbetet med SRHR i EU.

Vi kommer att arbeta med att påverka europaparlamentarikerna och den svenska ständiga representationen i EU.

Vi ska påverka den politiska dialogen i EU i frågor som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Vi ska fortsätta att verka för att diskussionen om abort som en rättighet fortgår inom EU.

Vi ska stärka samarbetet med de Europeiska NGOs som arbetar med våra frågor.

Opinion har vid ett flertal tillfällen medverkat vid Europeiska uppprop och aktioner som riktar sig mot EU-institutionerna.

Opinion deltog även i debatt i valupptakten anordnad av Feministiskt Initiativ angående feminism och EU. RFSU tryckte då på vikten av att abort tas upp i EU som en rättighet för alla kvinnor.

RFSU nominerade en person från Opinion till styrelsen för CONCORD.

CONCORD är ett nätverk för Europeiska organisationer som arbetar med utvecklingsarbete med anknytning till EU. Syftet med att sitta med i styrelsen är att på lång sikt stärka CONCORD-Sveriges lobbyarbete och på så sätt skapa fler kanaler för RFSU att påverka EU:s biståndspolitik.

Opinion har även prioriterat arbetet med det europeiska konsortiet finansierat av Bill and Melina Gates Foundation.

Motion till Europarådet om abort i Europa som blev till en rapport.

Ett brev undertecknat av organisationerna i Gates-konsortiet, skickades till det österrikiska ordförandeskapet i EU för att få dem att sätta SRHR och fattigdomsbekämpning på agendan.

Bistånd

Målsättning: Opinion ska arbeta med SRHR i biståndet.

Vi ska fortsätta vårt arbete med att påverka politiker och policy genom bland annat den tvärvolitiska riksdagsgruppen och nätverket Unga beslutsfattare. Detta sker till stor del inom ramen för de externt finansierade projekten.

Vi ska fortsätta att driva RFSU:s krav på att 10 procent av det svenska biståndet ska gå till SRHR.

Vi ska följa upp införandet av "Universal access for all" i FN:s Millenniemål.

Vi ska driva och bevaka hur Världsbanken arbetar med SRHR-frågor.

Vi ska driva frågan om "RH och supplies security", det vill säga Reproduktiv hälsa och säkra tillgången på preventivmedel och materiel till bland annat abort, i biståndet.

Opinion har haft regelbunden kontakt med riksdagsledamöter och regeringskansliet. Kontakter inbegriper bland annat påstötningar, kommentarer på brev, underlag och tillhandahållande av fakta.

Under våren har SRHR-gruppen i riksdagen skrivit en gemensam debattartikel om SRHR-materiel. Det vill säga tillgång till kondomer och andra preventivmedel samt materiel som behövs i samband med förlossningsvård. Ledamöter i gruppen har skrivit om kopplingen religion/SRHR samt fattigdom/SRHR. De har också motionerat om SRHR-material samt minst 10 procent av biståndet till SRHR.

Efter valet blev Cecilia Wikström (fp) vald till ny samordnare för gruppen. Två nya representanter från mp, Gunvor G. Ericsson och c, Annika Carlsson valdes in. Gruppen möttes i sin nya konstellation i november för att diskutera verksamhet under våren 2007.

Inför världsaidsdagen skrev gruppen en gemensam debattartikel om vikten av att satsa på kvinnor i arbetet för hiv-prevention.

Opinions arbete gentemot målgruppen unga beslutsfattare stärktes under 2006. Ett flertal aktiviteter arrangerades och nätverket består nu av ett femtontal representanter från samtliga politiska ungdomsförbund.

RFSU arrangerade även en debatt mellan ungdomsförbunden om vårt krav på 10 procent av biståndet till SRHR. Debatten var välbesökt och RFSU fick gehör för kravet från samtliga deltagare utom MUF.

RFSU:s projektlansvarige för arbete med unga beslutsfattare sitter sedan i oktober i förbundsstyrelsen för YouAct, ett internationellt ungdomsnätverk som arbetar med påverkansarbete och utbildningar för SRHR.

Opinion har i sina kontakter med Sida och UD verkat för att Sveriges regering ska stödja IPPF Safe Abortion Fund. Under 2006 gav Sida 10 miljoner kronor till fonden.

Opinion har även suttit med i UD:s referensgrupp för hur Sveriges SRHR-policy skall kommuniceras externt och internt inom regeringskansliet.

Med syfte att öka kompetensen för att föra en politisk dialog kring SRHR och utvecklingssamarbete har Opinion under 2006 erbjudit kurser i argumentationsträning. Kurserna har riktat sig anställda inom regeringskansliet, Sida och enskilda organisationer. Kurserna har visat sig vara ett lyckat koncept för att nå ut med frågorna och kommer att utvecklas under 2007.

Opinion har även deltagit i svenska delegationerna till FN:s kvinnokommission samt UNGASS.

Opinion bjöd in handläggare för Världsbanken från UD, Finansdepartementet och Sida till RFSU. Mötet var bra för att etablera kontakt och utbyta information om arbetet i Världsbanken.

Under våren hade Opinion regelbunden kontakt med UNFPA och UD angående delmål om "Universal access for all to reproductive health". Under sommaren bekräftade FN:s generalsekreterare att detta delmål skulle inkluderas i millenniemålen. Resultatet får ses som en stor framgång för IPPF och RFSU.

Inför valet drev Opinion frågan om 10 procent i biståndet, som en av fyra valfrågor. Diskussionen om detta mål togs upp under möten med representanter från alla partierna. I slutet av 2006 har Vänsterpartiet ställt sig bakom frågan och driver den aktivt i riksdagsarbetet.

Opinion har även försökt stärka samarbetet mellan Nordiska och Baltiska riksdagsledamöter. Som ett led i detta deltog Opinion tillsammans med två riksdagsledamöter i ett Nordiska/baltiskt ledamötsmöte i Helsingfors, arrangerat av RFSU:s finska systerorganisation Västöliitto.

Opinion har även regelbundet träffat Sidas SRHR-ansvariga. När Steven Sinding var här träffade även Opinion Sidas generalsekreterare Maria Norrfalk och tog då upp IPPF Safe Abortion Fund.

Under 2006 har opinion tagit fram ett informationsmaterial, Global Sexualpolitik, med syfte att använda i kontakter med beslutsfattare, media, andra organisationer samt allmänheten. Materialet har även översatts och tryckts på engelska. Det finns att ladda ner som pdf och att beställa från hemsidan.

Vår tyska partnerorganisation arrangerade en studieresa för journalister till Uganda inom ramen för Gates projektet och vi tog med oss DN:s ledarskribent Hanne Kjölller. Studieresan var välarrangerad och de flesta journalisterna var nöjda med resan. Hanne Kjölller skrev dock en rad biståndskritiska artiklar efter hemkomsten.

Carina Hägg medverkade vid ett finsk-baltiskt rundabordsmöte i Riga där riksdagsledamöter från de nordiska och baltiska länderna diskuterade hur de kan arbeta med SRHR i biståndet. Detta resulterade i en Riga-deklaration.

Ottar

Målsättning: Opinion ska fortsätta att marknadsföra och utveckla Ottar som en röst i debatten för såväl medlemmar som externa.

Vi ska arbeta för fler prenumeranter och fler medlemmar.

Vi ska utvärdera Ottar på nätet.

Vi ska lansera Ottar på nätet mot organisationer och nätverk.

Under 2006 var tidskriften Ottars upplaga cirka 4 800 exemplar. Antal prenumeranter var 3 810, vilket innefattar medlemmar, media, opinionsbildare, och andra nyckelpersoner/organisationer. Upplagan verkar dock inte räckta och antalet överexemplar (det lager som bör finnas att tillgå vid efterfrågan en tid efter det kommit ut) minskade med varje nummer, alla tidningar från 2006 har varit mycket efterfrågade i efterhand och är i princip slut. 2006 såldes Ottar i Interpressbutiker (Press Stop). Marknadsföringsaktiviteterna inbegriper foldrar med medlems/prenumerationserbjudande samt annonser i kulturtidskrifter. I december gick Ottar med i distributionsnätverket Nätverkstan, och får i och med det cirka 100 nya försäljningsställen i landet, bland annat vissa pressbyråer och större bokhandlar.

Ottar hade stor exponering på bokmässan i monter tillsammans med Bang, Kom Ut, QX och Fokus, samt via två egna seminarium (tema: "Backlash Europa" och "Penetration") på internationella torget och i seminariesalar. Ottar samarbetade också med RFSU Göteborg under mässan.

Ottar har allt oftare blivit omnämnd på kultur- och ledarsidor i medierna 2006, bland annat i Expressen, Aftonbladet, Sydsvenskan och Borås tidning.

Ottars teman 2006 var: Religiösa friskolor/sexköp, Backlash Europa, Manshets, Penetration.

Ottar och Ottar Rapport nämns också allt mer kontinuerligt i bloggar på nätet, bland andra vänsterpartisten Ali Esbatis blogg, och "pojkrökens", där det stod om nummer 3 2006 (Penetration):

”Nya Ottar är fan det bästa som hänt i tidningsform det här året, inte en enda artikel var ointressant! Och detta från en enkel medlemstidning! Jag måste börja jobba för RFSU på studs.”

RFSU har gått med i forumet och sökmotorn Globalportalen, och dit länkas nu även Ottar och Ottar rapporters artiklar.

Ottar Rapport marknadsförde sig via riktat utskick till andra organisationer som arbetar med utvecklingsfrågor. Dålig svarsfrekvens.

I december 2006 hade Ottar rapport 433 prenumeranter (sen dess har det tillkommit cirka 40 nya) och skickas dessutom ut brett till medier, politiker och andra nyckelpersoner.

Däremot har vi märkt av ett ökat genomslag i media och på bloggar, där man nu refererar till Ottar Rapport, eller gör egna artiklar utifrån ämnen som vi tagit upp. Ottar Rapport nämndes bland annat på Expressen, ETC, Svt, Internationalen, Kyrkans tidning.

Ottar Rapport lade ut en utvärdering på nätet och skickade den i mejl till prenumeranter. Tyvärr mycket dålig svarsfrekvens (ca 20 st) men av de som svarade kan utläsas följande; lika många män som kvinnor, lika många som läste i jobbet som privat, relativt hög medelålder, de flesta över 30.

Ottar Rapport känns ändå som att den uppskattas, och tar också rätt stora tidsmässiga resurser i anspråk av redaktörerna. En utvärdering i kombination med eventuell nysatsning på webben/interaktivitet är nog att gå i rätt riktning, som dock kan kräva ökade personella resurser/budget.

Interaktiviteten har ökat något med att läsarna kan kommentera artiklar, vilket numer sker frekvent på Ottar rapporters artiklar.

Radioinslag från Ottar på bokmässan lades också ut som ljudfiler på nätet.

RFSU i och via media

Under 2006 beslutades om RFSU:s riktlinjer för mediakontakter och de finns nu tillgängliga på vårt intranät. Riktlinjerna syftar till att koordinera och strukturera ärendegången för förbundskansliets, klinikens och lokalföreningarnas kontakter med media. De ska förhoppningsvis tjäna som hjälp och vägledning vid medverkan i media.

RFSU verkar dagligen via media med både opinionsbildning och upplysning. RFSU har goda relationer med media och lätt att få publicitet.

RFSU har hållit daglig kontakt med media och givit journalister och redaktörer förslag på ämnen och vinklar och värdefull information. Detta har även gjorts i samarbetet med pressansvariga hos politiker och partier, med politikerna själva och andra organisationer samt myndigheter. Det har resulterat i att media lyft våra frågor och att andra aktörer drivit dem.

Trycket på RFSU från media har ökat under 2006. Framförallt i sexualupplysningsfrågor och abortfrågan. Det är inte alltid vi har haft möjlighet att svara upp mot efterfrågan och kunnat vara med i för oss värdefulla sammanhang. Efterfrågan på sexu-

alupplysare från RFSU har under året varit stor. En ny fråga som media har börjat visa intresse för, och kontaktar RFSU i, är poly-frågan.

RFSU har under 2006 endast köpt mediabevakning av Internetmedia. Den statistiken visar att förekomsten av ”RFSU” i Internetmedia har ökat med 15 procent jämfört med 2005. [1] Den vanligast förekommande personen som nämns i artiklar där ”RFSU” står med är sexualupplysaren och projektledaren för Frågelådan.

Abortfrågan fick mycket publicitet i Internetmedia under andra halvåret 2006. De enskilda personer som oftast förekom i frågan var Kristdemokraternas ledare och socialminister Göran Hägglund och poeten Marcus Birro. Abortfrågan blev dock aldrig en valfråga. Den uppmärksammades någon enstaka gång när Göran Hägglund frågades ut.

Partiledarna kommenterade RFSU:s valkrav i texter som sedan publicerades på www.rfsu.se.

Under början av året hade RFSU AB en rolig och lite vågad reklamkampanj. En annons visade ett styrelserum med kostymklädda män. En av dem log och den enda texten var www.rfsu.se/analplugg. Affärstidningen Attention tog först inte in annonsen. Efter påtryckningar från förbundskansliet och RFSU AB gjorde Attention helt om och nästa nummer av tidningen blev ett sexnummer, med en RFSU-annons. Händelseförloppet gav rolig och positiv publicitet som nådde en ung välutbildad grupp.

Det prioriterade område som RFSU främst har drivit via media under året är abortfrågan. RFSU har under året regelbundet deltagit i etermedia och diskuterat abortfrågan. I TV:s nyhets- och debattprogram och i radio.

Filmen ”Säg att du älskar mig” hade premiär i början av hösten. Tanken var att spelfilmen också skulle användas som undervisningsmaterial för skolelever. Men efter att RFSU:s förbundskansli sett filmen var de eniga om att den var olämplig som skolundervisningsmaterial. Filmen innehöll en stark våldtäktsscen och schabloner kring kön, sex och våld som förstärkte fördomar och missuppfattningar. RFSU avrådde från att använda filmen som undervisningsmaterial för skolelever. RFSU deltog i TV i nyhets- och soffprogram, i radio och i tidningar och resonerade kring det olämpliga i att visa filmen för skolelever. Enligt produktionsbolaget minskade efterfrågan på ”Säg att du älskar mig”.

Hösten 2006 kontaktade produktionsbolaget Titan RFSU. De skulle producera ett program för TV3 om tjejer i åldern 18 – 35, och sex och relationer. Programkonceptet var klart och där ingick bland annat att de skulle göra en stor statistisk undersökning och fråga tjejer om deras attityder till sexualitet och relationer. Hundra av de tjejer som svarade i undersökningen skulle också medverka som aktiv studiapublik under de tio avsnitten. RFSU träffade under en tid regelbundet Titan och formulerade frågor och svar till den statistiska undersökningen som sen genomfördes av Gallup. TV3 valde RFSU som programmets sex-expert. Manusen till programmen skrevs av Titan i samarbete med RFSU. I det inte helt okontroversiella samarbetet

¹ *Exakt ökning är svårt att uttala sig om eftersom medierna på nätet blivit fler.*

har RFSU:s kunskaper från Frågelådan och övrig sexualupplysning tagits tillvara och kunnat användas för att nå en bredare publik.

RFSU blev under hösten frågesvarare i en sexspalt varje fredag i rikstäckande tidningen Metro.

Mediabevakning

Med start 2006 bevakar förbundskansliet endast förekomsten av "RFSU" i media på nätet. Tidigare bevakade vi förekomsten av "RFSU" även i pappersmedia och i etermedia. Mediabevakningen i Internetmedia köper vi av FindAgent. Träffar på "RFSU", "Abort" och "Ottar" matas in i så kallade NewsFeed under "Press" i intranätet.

Publicerade debattartiklar

060518 Aftonbladet debatt Om abortlagen. Artikeln skrevs under av Katarina Lindahl, Marc Bygdeman, professor vid kvinnokliniken på Karolinska sjukhuset och Anna Nordfjell, ordförande i svenska Barnmorskeförbundet.

060307 Svenska Dagbladets Brännpunkt Kort replik från Lena Lennerhed på Alf Svensson med flera, artikel om abort.

Arbetaren 21/2006 Debattartikel om sexbrottslagen. Artikeln skrevs under av Katarina Lindahl.

Lärarnas tidning 060901 Debattartikel om att sex- och samlevnadsundervisning måste bli obligatorisk på lärarutbildningarna. Artikeln skrevs under av Katarina Lindahl.

GP debatt 061110 Inlägg från RFSU om att Sverige bör ändra lagen och följa WHO:s rekommendationer så att ett foster räknas som ett barn efter vecka 22. Artikeln skrevs under av Katarina Lindahl. (Replik Marcus Birros inlägg där han både skrev om sina två barn som dött och kom in på abortfrågan.)

GP Debatt 061201 På World Aids Day efterlyste RFSU med flera ett progressivt ledarskap. Katarina Lindahl skrev under artikeln tillsammans med Sören Andersson/RFSL, Inger Björk/Forum Syd, Bo Forsberg/Diakonia, Viola Furubjelke/Olof Palmes Internationella Center, Carl-Gustaf Hedén/Hiv-Sverige, Jan-Olof Morfeldt/Stiftelsen Noaks Ark – Röda Korset, Gabi Björsson/Afrikagrupperna, Maria Linder Lundgren/Svenska Handikapporganisationers internationella biståndsförening.

Pressmeddelanden från RFSU 2006:

- 060130** Pressinbjudan – Porren i våra hjärtan
- 060202** Positivt förslag från Skolverket
- 060209** Snippa i SAOL 2006!
- 060214** RFSU:s valkrav 2006
- 060215** Pressinbjudan – sex och funktionshinder
- 060223** Allt ljus på sexköparen
- 060314** Nytt nummer av Ottar ute nu! Tema: Backlash Europa
- 060314** RFSU-priset till Don Kulick och Tiina Rosenberg
- 060412** Den svenska abortlagen är bäst i världen!
- 060428** Summer of love – svenska folkets berättelser om sex och kärlek
- 060512** Säkra rätten att välja abortmetod
- 060517** Royal – The King of Condoms
- 060607** Pressinbjudan – 80 grader från varmvattnet
- 060702** Göran Persson stödjer RFSU:s valkrav
- 060703** Kristdemokraterna stödjer RFSU:s valkrav
- 060905** Nytt polskt lagförslag mot abort
- 060911** Utvärdera sexköpslagen!
- 060920** RFSU och Ottar på bokmässan i Göteborg
- 061010** RFSU om den nya regeringens politik
- 061016** RFSU kommenterar biståndsbudgeten
- 061025** Ny sajt för unga hiv-positiva
- 061107** Ge utländska kvinnor rätt till abort i Sverige NU!
- 061130** Inför Världsaidsdagen – RFSU efterlyser nationell upplysningskampanj om hiv/aids
- 061130** Inför Världsaidsdagen – Vatikanen ändrar sig för sent!
- 061219** RFSU och Nordstjernen i långsiktigt partnerskap om ETAC

Aktiviteter 2006 som opinion anordnat eller deltagit i:

Januari

RFSU deltog i möte med FN:s special rapporteur on the Right to Healt.

Februari

Opinion arrangerade en studieresa till Indien för två av ledamöterna i riksdagens SRHR-grupp.

Opinion deltar på SRHR-hearing i EU-parlamentet arrangerad av ASTRA.

Amnesty's årsmöte diskuterade om abort bör betraktas som mänsklig rättighet. RFSU debatterade tillsammans med Center for Reproductive Rights.

Detog i delegationen till FN:s kvinnokommission, CSW.

Maj

Tillsammans med UD, Sida och UNAIDS ordnade RFSU genom Opinion ett stort internationellt möte om hiv-prevention. Syftet var att samla människor som på olika sätt driver frågor om hiv-prevention för att skapa en tydliga internationell rörelse inom detta område. Mötet var även en förberedelse inför FN:s special session om hiv och aids (UNGASS) som ägde rum i juni.

Deltagande i studieresa till Uganda med journalister.

Opinion en studieresa för fem representanter från Ung vänster, SSU, Grön ungdom, CUF och MUF till Zambia och Sydafrika för att öka deras förståelse och engagemang för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR.

Opinion genomför workshop tillsammans med RFSU Stockholm på URIX Åsiktsfestival.

Juni

Opinion deltog i EuroNGO-nätverkets årsmöte i Vilnius.

Opinion deltog i den svenska delegationen till FN:s generalförsamlings special session, UNGASS, om Hiv/aids.

Seminarium om osäkra aborter tillsammans med förlaget Ordfront i samband med lanseringen av Karin Alfredssons bok. Medverkande, dåvarande bistandsministern, Carin Jämtin och EU-parlamentarikern Lena Ek (c).

Augusti

RFSU deltog i Aids-konferensen i Toronto. Endast en svensk frilansjournalist fanns på plats, men pressekreterarens samarbete med redaktioner hemma i Sverige gav ett mycket bra resultat. RFSU deltog från aids-konferensen via telefon både i Sveriges radios Morgonpasset och Studio Ett, och Svt:s Gomorron Sverige.

Debatt på Scen Gavelius - Vad är en feministisk utvecklingspolitik? I panelen: RFSU, Kvinna till kvinna, Sida och Fi. Arrangör: Feministisk initiativ.

September

Opinion deltog i en Young Decision Makers Conference i Helsingfors i september som arrangerades av vår finska systerorganisation Västöliitto. Sedan dess har en e-postlista återlanserats som administreras av RFSU.

Opinion deltog i arbetet med att lansera UNFPA:s årsrapport State of the World Population.

Oktober

Seminarium med Adrienne Germaine från International Women's health coalition och AIDS-ambassadören, Lennarth Hjelmåker.

Årsmöte med YouAct, ungdomsnätverk i Europa där opinion ingår.

Opinion deltog i Sidas seminarium om Paris deklARATIONEN.

November

Nordic /baltic meeting i Helsingfors.

Opinion arrangerade tillsammans med Afrikagrupperna ett seminarium om HIV. Opinion höll ett pass om sexualmoralistiska oppositionen. RFSU deltog i en panel-diskussion med bl. a Sveriges hiv/aids-ambassadör Lennarth Hjelmåker om Sveriges roll i den internationella debatten om hiv-prevention.

Opinion deltog i seminarium arrangerat av Unicef om barn och Hiv.

December

Sidas jämställdhetsnätverk: RFSU, Forum Syd och Afrika grupperna om sexualitet och motstånd mot SRHR samt Parisagens betydelse för jämställdhetsarbetet. SIDA återkom med önskemål om ett likadant seminarium till våren för fler enheter.

Opinion arrangerade ett seminarium i Dar es Salaam med syfte att stärka det politiska påverkansarbetet i syd. Mötet var ett första steg i ett nytt samarbete om politisk påverkan som fortsätter under 2007.

Opinion deltog i UNAIDs Policy coordinating board. Möte i Lusaka, Zambia.

Frågeområden utöver planerad verksamhet:

Under året har opinion deltagit i Varumärkesgruppen samt haft andra kontakter med RFSU AB angående samarbete om den "ideella kondomkampanjen" som planeras 2007.

En arbetsinsats som har varit tidskrävande är arbete med Opinions första EU-ansökan under det första kvartalet 2006.

Remissvar

Under året har RFSUs förbundsstyrelse belutat om att yttra sig i nedan angivna frågor. För att läsa fullständiga remissyttranden se bilaga **Remissvar 2006**.

061101: Remissvar – Public health, innovation, essential health research and intellectual property rights: towards a global strategy and plan of action. WHO-rapport.

061113: Yttrande från RFSU – Handbok om Smittspårning vid 060926: Yttrande över Diskrimineringskommitténs betänkande (SOU 2).

060218: RFSUs remissvar över Socialstyrelsens utredning "Skillnader i kostnader mellan olika typer av preventivmedel".

060512: Remissvar på Anmälan och utredning av sexualbrott. Förslag på förbättringar ur ett brottsofferperspektiv, Promemoria av Sexualbrottsofferutredningen, Justitiedepartementet.

060218: RFSU:s yttrande över ”Abort i Sverige – betänkande av utredningen om utländska aborter”.

060209: RFSU:s remissvar över Folkhälsopolitisk rapport 2005.

Projekt

Föreningsutveckling

Vid kongressen 2003 togs ett principbeslut om att RFSU ska vara en medlemsbaserad folkrörelse med lokal aktivitet, och vi ska ha gemensamma mål för det sexualpolitiska arbetet.

Personal

Sherlot Johnson (tjänstledig från augusti) och Jimmy Mannung.

Aktiviteter

Anställda har under året deltagit bland annat i följande konferenser och seminarier:

- Ett stort antal seminarier och föredrag under Politikerveckan i Almedalen.
- Ett stort antal seminarier och föredrag under Pride House.
- Ett stort antal seminarier och föredrag under Bok- och biblioteksmässan.
- Forum Syds nätverksdag om påverksansarbete.
- Nätverksträffar med Ideell Arenas nätverk ”stora möten, medlemmar och medlemsvård”.

Inventering och utvärdering

En utvärdering av stödet till lokalföreningarna har gjorts under 2006. Denna avrapporteras på kongressen 2007. Sammanfattningsvis är bilden av föreningsutvecklingen att den fungerar bra, och framför allt, att den utvecklas i rätt riktning. Det finns en del problem, framför allt av praktisk karaktär, som återstår att lösa. Man kan även se vikten av en förbättrad dialog inom organisationen. Verksamheten har utvecklats och slagit in på nya banor. Arbetsgruppens slutsats är att satsningen på föreningsutveckling bör fortgå. En utmaning är hur stödet ska struktureras och finansieras i framtiden om vi växer så som vi önskar. Utbildningar, material och träffar är centrala men kostar mycket pengar.

Specifika verksamhetsmål för 2006

Bärkraftiga lokalföreningar

Mål: Vi har stärkt bärkraftiga och demokratiska strukturer i lokalföreningarna, samt stött lokal verksamhet.

Under 2006 arrangerades två ordförande- och lokalföreningsträffar, först under våren på Gotland med RFSU Gotland som värd och under hösten i Åhus med RFSU Kristianstad som värd. Som ett led i kongressens beslut om att arbeta brett med feminismfrågan, arrangerades under våren en stor feministisk samling för att på ett bra sätt få med alla typer av ståndpunkter som finns i organisationen. Under våren hölls en väldigt intressant temadag om intersektionalitet. En sexualpolitisk inspirationsdag

inför valet arrangerades också som ett led i arbetet med en mer aktiv lokal sexualpolitik i valrörelsen, vilket beskrivs i mer detalj nedan.

Föreningsutvecklarna har också hållit och/eller deltagit i ett stort antal lokala arrangemang, såväl inåt- som utåtriktade. Efter ett längre uppehåll började det interna nyhetsbrevet "På gång i RFSU" att komma ut igen under mitten av hösten och har därefter fortsatt komma ut i jämn takt. Bland mycket annat har nyhetsbrevet innehållit en "kongresskola" där olika moment kring kongressen tagits upp, detta som ett led i det samlade förberedelsearbetet inför kongressen. Stort fokus har lagts på motionsskrivande och lokalföreningarnas arbete med detta, vilket säkerligen varit bidragande till att motionsskörden inför 2007 års kongress är större än någonsin.

Under året har ett omfattande arbete gjorts med att förbättra RFSU:s intranät. Nya delar har skapats i form av, bland annat, en lokalföreningsstyrelsekonferens och en föreningshandbok. Dessa har varit mycket uppskattade och underlättat många arbeten. Strukturen har också visat var det funnits informations- och malldokumentsluckor och under året har också ett antal olika informationsmaterial och malldokument tagits fram. Det sistnämnda gäller inte minst arbetet med ekonomiska rutiner.

Bärkraftiga lokalföreningar

Mål: Vi har arbetat för en jämnare geografisk spridning av lokalt engagemang.

Vi har under året jobbat mycket med få tillstånd nya metoder för uppstart av nya lokala grupper och föreningar. Detta har delvis handlat om att bättre anpassa våra organisationsformer efter människors förutsättningar, men också om metoder för en mer aktiv uppsökande verksamhet där vi inte bara väntar på att bli kontaktade av intresserade utan istället gör det vi kan för att fler intresserade av att vara med och skapa RFSU-verksamhet. Fokusområden geografiskt under året har varit "norr" och "småland" och där det i det första området finns potential för ny verksamhet inom kort finns det redan två väldigt aktiva grupper i Småland, närmare bestämt i Västerвик och Växjö. I början av 2006 fick också Kristianstad en lokalförening. Nya föreningar har fått ett så aktivt, direkt och anpassat stöd som bara möjligt. Arbetet med olika hjälpdokument och liknande vid uppstart fortskrider ständigt och täcker allt fler områden.

Lokal sexualpolitik

Mål: Vi har arbetat med lokal sexualpolitisk verksamhet kopplat till aktuella kongressbeslut och de fyra prioriterade områdena.

Stort fokus lades under året på arbetet med att få lokalföreningarna och lokalgrupperna att arbeta med de av förbundsstyrelsen framtagna valkraven, som var fem till antalet. Detta gjordes bland annat genom att en lathund för sexualpolitiskt påverkansarbete togs fram. Vi tog också fram faktaunderlag och debattguider till vart och ett av valkraven för de lokalt aktiva bättre skulle kunna förbereda sig. Under lokalföreningsträffen på våren hölls en utbildning i medieträning, och strax innan sommaren hölls en sexualpolitisk inspirationsdag. Resultaten av arbetet kunde bland annat ses under Almedalsveckan, under Pride och i valstugor i Katrineholm och på Gotland. I Uppsala gjordes en lokal version av den enkät som RFSU centralt ställt till alla parti-

er och överallt i landet tänktes det sexualpolitiskt kring valet. Under i princip alla av årets centrala arrangemang som föreningsutvecklingsprojektet arbetat med har vi haft med kongressbeslutet om ”makt och mångfald” antingen som perspektiv eller som konkreta inslag. Vi har också mer eller mindre direkt bistått med hjälp för att kunna arbeta med alla de frågor som kongressen 2005 beslutat om, exempelvis polyfrågor och frågor om intersexualism.

Medlemsvård

Mål: Vi har arbetat långsiktigt med medlemsvård och medlemsvärvning, med fokus på lokalföreningarnas arbete

Ett stort arbete lades under våren ned på att skapa ett helt nytt medlemsvärvningsmaterial med stark lokal förankring. En grupp tillsattes med de två föreningsutvecklarna, två representanter från lokalföreningarna (Marco Vega och Hampus Rubazkin) och en adjungerad representant från förbundsstyrelsen (Joakim Johansson). Denna grupp tog fram ett material (t-shirts, vykort med mera) som kretsade kring ordet ”MEDLEM”, med syftet att tydligare lyfta fram möjligheten att bli medlem i RFSU. Materialet togs väl emot och användes flitigt under sommaren och hösten. Parallellt har också ett arbete kring former för bättre medlemsvård dragits igång och vi har exempelvis jobbat med former för mer kreativa möten och större fokus på aktiviteter, (och därmed mindre fokus på organisation och struktur). I arbetet med att stärka varumärket RFSU har föreningsutvecklingsprojektet varit i kontinuerlig kontakt med RFSU AB, och de lokalt aktiva fick bland annat besök av marknadschefen Carl Osvold under hösten lokalföreningsträff.

Program och information

Här beskrivs kansliets verksamhet med utbildningar, informationsinsatser och internationell projektverksamhet. Vägledande är RFSU:s verksamhetsplan och idéprogram men även politiska händelser och debatt påverkar, liksom löpande styrelsebeslut. Detta sker i dialog med generalsekreteraren och kan resultera i utbildningar, informationsmaterial eller konferenser.

Den internationella projektverksamheten i ett flertal länder har tyngdpunkt på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för ungdomar.

Sexualupplysning bedrivs också genom frågelådan på vår hemsida där cirka 3 500 frågor besvarades under år 2006. Vi sköter också om RFSU:s bibliotek.

Personal

Maria Andersson, verksamhetschef. Olov Berggren, projektledare. Maria Bergström, ansvarig för frågelådan. Meta Dehlin/Eva Fallström, informationsassistent. Eva Gustafsson Grimsted, bibliotekarie. Ola Florin, projektledare (t o m juni). Christine Gave, assistent. Maria Gullmark, webbredaktör. Maria Hellvig, projektledare. Sherlot Johnson, föreningsutvecklare. Stefan Laack, utbildningssamordnare. Anastasia Lundqvist, projektassistent. Hans Olsson, skolansvarig. Jonas Tillberg projektledare Staffan Uddeholt, samordnare internationella projekt.

Aktiviteter

Anställda vid enheten har under året deltagit i följande konferenser och seminarier:

- Konferens om Male involvement i Addis Abeba anordnad av röda korset.
- Seminarium ”Den nationella strategin mot hiv/aids” arrangerat av Socialstyrelsen, Socialdepartementet och Sveriges kommuner och landsting.
- Seminarium på bokmässan om penetrationsfixering.
- ”Manlighet i förändring” Konferens i Malmö om Män och prevention.
- Konferensen ”Unga, kön och pornografi i Norden” arrangerad av NIKK – nordiska institutet för könsforskning.
- Seminarium ”Digital solidaritet”, arr. Världsbiblioteket och Globalportalen.
- Hearing om ”Sex och funktionshinder” i Riksdagen.
- Sidas regionala hiv/aids konferens för NGO:s i Phnom Phen.
- Den första aidskonferensen för Östeuropa och centralasien i Moskva.

Myndighetskontakter

Kontakter har under året hållits med Sida, Myndigheten för skolutveckling, Skolverket, Statens folkhälsoinstitut, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) och Socialstyrelsen.

Inventering och utvärdering

Samtliga kurser och flertalet av seminariedagar utvärderas av kursdeltagarna. Dessa utvärderingar arkiveras sedan tillsammans med inbjudan, program och deltagarförteckning från kursen. Kursplaner för grund- och informatörsutbildningar finns fastlagda. Samtliga internationella projekt följs upp och rapporteras till bidragsgivare enligt bestämda rutiner och mallar. Ett kvalitetssäkringsprojekt av internationell kursverksamhet har initierats.

Under 2006 genomfördes ett strategiarbete för området utbildning och upplysning. Arbetet resulterade i en rapport som kommit att påverka verksamhetsplanen för år 2007. Även den internationella gruppen startade ett framtidsarbete som kommer att fortgå under 2007.

Bibliotek och tidskrifter

Program och Information har haft ansvar för tidskrifter och bibliotekets bokinköp och administration. Under året har en bibliotekarie varit timanställd för att sköta biblioteket.

Upplysning och utbildning

Utbildningsverksamheten skall öka förutsättningarna för en fördomsfri och öppen syn på samlevnads- och sexualfrågor genom att genomföra relevanta utbildningar för specifika yrkesgrupper och målgrupper, nationella men även internationella, samt genom att sprida erfarenheterna från frågelådan, klinikens arbete och metodutveckling. Vi skall också bygga kompetens inom organisationen och i viss omfattning ge sexualupplysning till allmänheten.

Utöver arbetet med de av kongressen prioriterade frågorna har verksamheten haft följande mål för 2006.

Specifika verksamhetsmål för 2006

Sexualundervisning

Mål: Sexualundervisningen i skolan skall stärkas.

Indikator: Genomförda utbildningar, workshops och producerat material.

Målgrupp: Skolpersonal och pedagoger inom olika skolformer, samt lärarutbildare.

Arbetet med skolsajten fortskrider, nya artiklar och metoder har publicerats, liksom ledarkommentarer. Vi har utkommit med åtta nyhetsbrev.

RFSU har även fått en ansökan till Torsten A A Amundsons fond beviljad som avser att göra en skrift för skolan/rektorer om HBT. Arbetet med detta påbörjades under året och beräknas vara klar våren 2007. En handledning för skolan om hur man kan arbeta med pornografi skulle ges ut under 2006 men har blivit försenad och kommer att ges ut våren 2007 i stället.

Med anledning av att skolans sex- och samlevnadsundervisning firade 50 år 2005 genomförde Myndigheten för skolutveckling tre regionala konferenser i början av 2006, i vilka RFSU deltog. Konferenserna hade mellan 80 och 120 deltagare. Metodkurs för lärare har arrangerats denna gång i Göteborg tillsammans med Centrum för barn och ungdomars hälsa.

Föreläsningar/seminarier om sexualundervisning har getts i Växjö, Uppsala och vid två tillfällen i Falun för lärare, lärarstudenter och andra som arbetar med elever/ungdomar (sammanlagt ca 140 deltagare) samt för en lärargrupp från Värnamo på 20 personer. I Vänersborg höll RFSU ett kondomseminarium för lärare och annan skolpersonal. RFSU deltog som moderator i SAC:s fortbildningsdagar för lärare med ett 70-tal deltagare.

Någon arbetsplan för det fortsatta arbetet med sex- och samlevnadsundervisningen på landets lärarutbildningar har inte gjorts, utan hänsköts i stället till arbetet med den skolstrategi som utarbetas tillsammans med OP.

Hösten 2006 genomfördes en utbildning för lokalföreningarna om att arbeta med sexualupplysning på SFI. Utbildningen gick under två helger med sju deltagande lokalföreningar. Uppföljning sker under våren 2007. På förslag fanns att även anordna

en kurs för SFI-lärare, vilket dock togs bort under verksamhetsplaneringen i början av året på grund av tidsbrist.

En översiktsrapport om forskning om sex- och samlevnadsundervisning färdigställdes under året.

RFSU har deltagit med underlag om den svenska sexualundervisningen i skolan till IPPF:s sammanställning "A reference guide to policies and practices – Sexuality Education in Europe", liksom till WHO:s Europaregions konferens om sexualupplysning och – undervisning – Youth Sex Education in a Multicultural Europe – i Köln i november 2006, som RFSU deltog i som expertorganisation. Till konferensen sammanställdes "Country Papers on Youth Sex Education in Europe".

För den engelskspråkiga hemsidan har en översiktstext om sexualundervisningen i skolan i Sverige skrivits. "Sexatlas" har översatts till franska.

Vi erbjöd lärare en metodkurs med Irja Nordin som kursledare, "Sex metoder och några till" men den fick ställas in på grund av för få ansökningar.

Ökad kompetens inom RFSU

Mål: Vi ska öka kompetensen i hela organisationen på av kongressen identifierade och prioriterade områden.

Indikator: Genomförda utbildningsinsatser. Fortbildning för personal på kansli och klinik inom området prevention.

Målgrupp: Medlemmar, aktivistgrupper, lokalföreningar, medlemsorganisationer och personal.

Medlemsutbildningar med stöd från förbundskansliet har hållits i Stockholm, Uppsala, Göteborg samt två på Gotland.

Informatörsutbildningar med stöd från förbundskansliet har hållits i Kristianstad, Uppsala, Gotland samt Örebro.

Temadag om intersektionalitet har hållits liksom en **feministisk samling** under en helg. Ett drygt 30 tal personer deltog i samlingsen, som dels bestod i en förberedande fas om 5 veckor med diskussioner kring ett antal teman och dels en kurshelg.

Temadagen **Våld i nära relationer** som skulle ha genomförts i december fick ställas in på grund av för få anmälningar.

Handledning för frågelådssvarare har hållits en gång. Under personaldagarna i maj hölls en **temadag om prevention**. Arbetet med att diskutera RFSU:s syn på prevention kommer att fortsätta i en mindre grupp.

Mångfald och utåtriktat arbete

Mål: Att förnya utbudet av erbjudna kurser och informationsmaterial med syftet nå nya målgrupper, särskilt ur ett Makt och Mångfaldsperspektiv.

Indikator: Nya utbildningar i kurskatalogen år 2006. Minst ett nytt upplysningsmaterial producerat. Utbildningsplan.

Målgrupp: Yrkesverksamma inom vårt ämnesområde och en intresserad allmänhet.

Som ett sätt att nå en bredare allmänhet med sexualupplysning så inleddes under hösten ett samarbete med tidningen Metro. Varje vecka publiceras en artikel och svar på ett antal frågor som inkommit till tidningen. RFSU inledde även ett samarbete med produktionsbolaget Titan kring ett sexualupplysningsprogram, **Lustgården**, för tjejer 18-35 år.

I samarbete med RFSU Stockholm arrangerades under våren ett antal diskussionskvällar på Södra teatern. Teman var bland annat funkis och sex, feministisk sexualpolitik samt prostitution.

Hösten 2006 genomfördes en utbildning under två helger för lokalföreningar om att arbeta med sexualupplysning på SFI.

Seminarium om skolans sex- och samlevnadsundervisning hölls på ”intensivsvenska för akademiker”, (ett samarbete mellan Stockholms stad och Lärarhögskolan i Stockholm) för en grupp vuxna elever som studerar till att bli lärare.

Kursen om **Barns sexualitet** var ny för året. Tyvärr fick den ställas in.

Bakom rubrikerna – ett kunskapsseminarium om sexualbrott hölls i mars. Seminariet vände sig till personal vid ungdomsmottagningar, skolhälsovården samt inom den sociala sektorn. Även media bjöds in. Ett 40 tal personer deltog i seminariet.

Kärlek, Lust och sexualitet på äldre dar – ett kunskapsseminarium för urologer, uroterapeuter, personal inom vårdcentraler samt biståndsbedömare fick ställas in på grund av av för få anmälningar.

Öppen föreläsning **Bland horor, bockar och bögar – inte bara fula ord** arrangerad av RFSU Kristianstad.

Deltagande i en regional konferens i Norrköping på temat **Sexualitet inom äldre och handikappomsorgen**, som vände sig till personal inom handikapp och äldreomsorgen.

RFSU arrangerade en utbildningsdag för personal inom äldreomsorgen i Hallstammars kommun på temat **Äldre och sex**.

Externa utbildningar finns beskrivna på vår hemsida.

Övriga föreläsningar under året:

Den bästa kondomen är den som kommer på föreläsning på Lafa.

Att prata med killar om sex, föreläsning för skolsköterskor i Jämtlands läns landsting, samt **”Manlighet och sexualitet”**, föreläsning blivande distriktsköterskor och barnsjuksköterskor Hälsohögskolan.

Kuk-kunskap föreläsningar på gymnasium i Falun, individuella programmet, på Pride House samt för intagna på Norrtäljestalsten.

Frågelådan

Mål: Erfarenheter från frågelådan används i både intern och extern utbildnings och upplysningsverksamhet.

Indikator: Distribution av frågelådsrapporten, genomförda föreläsningar, integrering av kunskaperna från frågelådan i befintlig verksamhet, nätverksmöten.

Målgrupp: Allmänhet, informatörer, föreläsare, kurs- och projektledare inom RFSU samt andra aktörer inom vårt område.

Följande föreläsningar har hållits för att sprida kunskaperna från frågelådan:

Föreläsning för skolpersonal och personal från ungdomsmottagningar på utbildningsdagen **Ungdomars frågor – vems ansvar?**, arrangerad av Noaks Ark i Växjö.

Öppen föreläsning **Hur gör man?**, arrangerad av RFSU Uppsala

Deltagande i en **Frågelådan live**, tillsammans med Viktor Bernhartz, på sexdagarna vid Stockholms Universitet.

Föreläsning på Ungdomssexologiutbildningen Göteborgs Universitet under rubriken **Är jag normal ? – hur kan vi svara på ungas frågor?**.

Föreläsning för kontaktpersoner inom Tyresö socialförvaltning **Om ungas frågor och vuxnas svar.**

Samordning

Mål: Utveckla och samordna organisationens utbildningsinsatser i nära samarbete med klinik, internationell verksamhet och lokalföreningar. Införa bättre administrativa rutiner.

I arbetet med att ta fram en ny utbildningsplan har vi arbetat med framtid och visioner som även innehåller att nå nya målgrupper. Detta arbete avrapporteras separat.

Utåtriktad verksamhet

Frågelådan

Antalet frågor som ställdes och besvarades i frågelådan under året var cirka 3 500 stycken, vilket är en liten minskning gentemot föregående år. Även antalet läsningar av frågelådans exempelfrågor gick ned något och låg under 2006 på cirka 250 000 stycken. Det är en fortsatt jämn könsfördelning av frågelådans användare, men under 2006 kunde vi se en ökning av antalet användare över 30 år.

Två handledningsträffar anordnades för frågesvararna under året. Temat under vårens träff var tidig utlösning då Eddie Sandström, sexolog vid Sexualmedicinskt Centrum Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge bjöds in som föreläsare och samtalsledare. Under höstens träff hanterades bland annat etiska/juridiska frågeställningar samt vilka normer vi omedvetet/medvetet förmedlar i vårt arbete.

Studiebesök och brevfrågningar

RFSU har som tidigare år haft en omfattande korrespondens, nationell såväl som internationell. Media såväl som enskilda studenter och forskare, liksom institutioner världen över, ber om information i olika frågor. Ofta rör dessa den svenska sex- och samlevnadsundervisningen. Många samtal och mejl kommer från organisationer, skolor och vården. Dessa söker råd om hur man kan arbeta med sexualitet och samlevnad, tips om material med mera.

Många utländska grupper och enskilda personer har tagits emot för studiebesök. Bland annat har under året Väistöliitto varit här, liksom forskare och beslutsfattare från Kina och "Women's room" från Kroatien.

Kurserna Sex och samlevnad för pojkar/flickor i tonåren

Utbildningarna "Sex och samlevnad för pojkar i tonåren", i samarbete med Lafa (Landstinget förebygger aids, Stockholms läns landsting) samt "Sex och samlevnad för flickor i tonåren", arrangerades två gånger vardera under året. Utbildningarna vänder sig till personal som arbetar med sexualupplysning till unga.

Advanced International Training Programme on Sexual and Reproductive Health and Rights for Adolescents

RFSU har anordnat tre ITP-kurser finansierade av Sida.

YSRHR, Young peoples Sexual and reproductive Health and Rights som anordnades i New Delhi Indien tillsammans med Mamta samt två kurser á fyra veckor tillsammans med IHCAR (Devision of International Health på KI. SRHRA, Sexual and Reproductive Health and Rights for Adolescents, 24 personer från 10 länder i Syd- och Sydostasien deltog, och SDSRA, en motsvarande kurs på Franska där 24 personer från 10 länder i Västafrika deltog.

Uppdragsutbildning och handledning

Som en uppföljning på "Sexualitet i socialt arbete" har en kurs med fokus på ungdomar och sexualitet hållits för personalen på Meby behandlingshem utanför Eskilstuna. Hemmet tar emot ungdomar placerade enligt LVU och SoL. Arbetet har varit mycket lärorikt både för oss och personalen som tidigare inte hade någon utbildning i dessa frågor. Vi har för avsikt att utveckla erfarenheterna härav under nästa år.

Övrigt

RFSU ingår i nätverket unga hivpositiva. Under 2006 upprättades en hemsida på svenska och engelska för att få in kunskap om vilka stödbehov som finns i gruppen unga hivpositiva i Sverige.

RFSU deltog med två artiklar i antologin "Koll på porr".

Nätverk

För att underlätta vid internationella studiebesök har RFSU ett litet nätverk med skolor som tar emot grupper som är intresserade av skolans sex- och samlevnadsundervisning.

RFSU har även deltagit i planering och genomförandet av två nätverksträffar för män som arbetar på ungdomsmottagningar i Stockholms län.

Informationsverksamhet

Målsättningen är att sprida information om förbundets verksamhet, att underlätta för fler att ta del av sexualupplysning och förbundets frågor samt att öka antalet medlemmar. Konkret innebär detta utbildningsmaterial inom olika områden men även informationsmaterial såsom faktablad och presentationsbroschyrer. Hemsidan är ett annat viktigt informationsmedia eftersom sidorna kan uppdateras, förändras och hållas aktuella på ett sätt som är svårare i tryckt material. Via hemsidan når vi både mål- inriktade informationssökare och nyfikna ”surfare”. Vi når både unga och äldre och via frågelådan uppstår även en tvåvägskommunikation.

Mycket av informationsverksamheten har under året varit fokuserat kring att öka antalet medlemmar och att underlätta för fler att ta del av information och upplysning från RFSU. Detta beskrivs under Generalsekreteraren på sidan 9. Därutöver har det löpande informationsarbetet fortgått som beskrivs nedan.

Specifika verksamhetsmål för 2006

Medlemsrekrytering

Mål: Ett långsiktigt arbete med medlemmar och medlemsvärvning

Ett nytt profilmaterial har tagits fram tillsammans med föreningsutvecklarna och efter en tävling bland lokalföreningarna. Materialet består av t-shirts, vykort med mera.

Information om medlemskap finns synligt på hemsidan och i material.

Mångfald och utåtriktat arbete

Mål: Att förnya utbud av informationsmaterial med syfte nå nya målgrupper, särskilt ur ett Makt och Mångfaldsperspektiv.

Information om RFSU har översatts till arabiska, ryska, hindi, swahili, franska och spanska och finns att läsa på hemsidan.

Hemsidan har blivit mer tillgänglig i och med en funktion som gör det möjligt för besökaren att anpassa sidorna genom att välja textstorlek, typsnitt, kontrast och radavstånd.

RFSU samarbetade med Virserums konsthall i ett projekt kallat ”Summer of love”. Syftet var att tillsammans med bland annat studieförbundet Sensus, Södertörns högskola, Sveriges Radio P1 med flera visa bilder av sexualitet, relationer och lust samt uppmana människor att själva bidra till utställningen med berättelser och bilder. Via en husvagnsturné medverkade ett flertal lokalföreningar till att sprida information om projektet och RFSU samt samla in material. ”Summer of Love” ville hylla kärleken som en positiv kraft och visa mångfalden – sex och kärlek innebär olika saker för olika personer. Den ensidiga bilden av hur män och kvinnor ser ut och beter sig visas ständigt i medierna. Med projektet hoppades vi kunna förändra bilden av hur det

"ska" vara och hur "alla" andra är. Vi ville visa en mer vardaglig, spännande och varierad verklighet och få människor att fundera, berätta och bli engagerade. Skapa eftertanke och debatt.

Öka kännedomen om RFSU

Mål: Öka kännedomen om RFSU och våra frågor.

En kort version av verksamhetsberättelsen som också tjänar som presentationsmaterial gjordes under hösten. Praktika om Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, blev försenad men ligger för tryck i mars 2007. Idéprogram och stadgar är reviderade. Hemsidan har använts till bland annat:

- Bok- och biblioteksmässan. Ottar/RFSU arrangerade ett antal seminarier kring SRHR. Dessa spelades in och lades ut på webben i form av nedladdningsbara ljudfiler.
- RFSU:s frågelåda är fortfarande en populär tjänst, se sidan 30.
- Almedalsveckan. Webben uppdaterades dagligen med information om hur olika partier ställde sig kring RFSU:s valkrav. Dessutom publicerades löpande program, pressmeddelanden och liknande.
- Val 2006. Webben användes för att nå ut med RFSU:s valkrav.
- Webbplatsen användes för att samla in material till utställningen Summer of love på Virserums konsthall.
- Lokalföreningarna/grupperna har fått möjlighet att, om de vill, själva lägga in och uppdatera information på sina sidor. 10 lokalredaktörer har fått en genomgång av verktyget.
- Samtliga nummer av tidningen Ottar lades ut på webben.
- Nio nummer av nättidningen Ottar rapport har kommit ut. Antalen prenumeranter var drygt 450 personer vid årets slut (info om nytt nummer skickas även ut via redaktionens e-postlistor). Läs mer om Ottar rapport på sidorna 17 och 18.
- RFSU gick med i webbportalssamarbetet Globalportalen. Förhoppningen är bland annat att öka kunskapen om RFSU:s internationella arbete samt locka läsare till att läsa artiklar i Ottar rapport.

Hemsidor

RFSU har fyra hemsidor: rfsu.se, rfsu.org, rfsu.se/skolsajt och sof.nu. Syftet med hemsidorna är i huvudsak detsamma; att sprida information om sexualitet, samlevnad och sexualpolitik i RFSU:s anda.

Statistiskt sett ser 2006 ut att ha varit en nedgång, förutom sof.nu som har ökat med ungefär 1000 fler besökare per månad jämfört med 2005. Varför har då statistiken gått ned? Anledningarna är troligen flera. Byte av publiceringsverktyg gör att till exempel sökmotorer inte hittar rätt, statistikverktyg räknar olika, andra webbplatser som länkar till rfsu.se får trasiga länkar etcetera. Att vi valde att flytta ut materialbe-

ställningarna till en extern webbplats har troligen även det spelat in i statistiken. Byte av webbservrar har under året skett av två anledningar, dels som en konsekvens av att vi bytte webbyrå vid årsskiftet 05/06, dels för att vi behövt starkare servrar. Såväl antalet besökare har ökat som webbplatserna i storlek.

Samtliga webbplatser har uppdaterats löpande under året med nya texter/artiklar, nyheter, pressmeddelanden, kursinformation, material (pdf:er) med mera. Kontinuerligt pågår arbete med att uppdatera viss information.

Utöver vad som beskrivs under andra rubriker har följande har hänt under året:

- Läsarnas kommentarer på artiklar publiceras löpande och numer finns en lista på de senaste kommentarerna på förstasidan.
- Mallarna har uppdaterats för att förbättra läsbarheten.
- En mindre läsarundersökning på Ottar rapport har genomförts, svarsfrekvensen var tyvärr skral, se mer på sidan 18.
- Skolsajtens nyhetsbrev Skolinfo har utkommit med sju nummer. Antalet prenumeranter var till årets slut 495. Skolinfo publiceras sen februari 2006 på Skolsajten, vilken innebär att även icke-prenumeranter kan läsa nyhetsbrevet som tidigare skickades ut via e-post.
- I november genomförde företaget Web Service Award en enkätbaserad besöksundersökning av RFSU.se. 522 personer svarade på enkäten och resultatet var i överlag positivt. I undersökningen får webbplatsen bland annat ett ”index”, där vi ingick i kategorin Information & Service. Jämfört med samtliga organisationer/förbund låg RFSU över medel, vilket såklart är glädjande. Från resultatet kan vi bland annat utläsa att en typisk besökare är en kvinna mellan 18-35 år som besöker webbplatsen, vid behov, för att få reda på svar gällande sex och relationer.

Trycksaker som producerats vid enheten

- Affischer – Välkommen till kliniken
- Idéprogram
- Folder – Vad är kärlek för dig? Nytryck
- Rapport – Våldtäkten drabbar också de anhöriga. Nytryck.
- Praktika för analsex. Omtryck.
- Kondompraktika. Omtryck.
- Folder – Let's talk about men. Omtryck.
- ”VB Light 05” – en kortversion av Verksamhetsberättelsen 2005.

Internationellt utvecklingsarbete

Syftet med projektverksamheten är att genom längre samverkan med, och byggande av kapacitet inom, en partners organisation öka förutsättningarna för ett gott arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i respektive land. Samt att genom metodutveckling finna framkomliga vägar för ett förändringsarbete i andra delar av världen.

RFSU har valt att koncentrera sig på området sexualupplysning och ungdomar. Det finns många och gedigna svenska erfarenheter som utgör viktig kunskap. De är användbara som inspirationskälla för människor som arbetar inom samma område i andra länder.

Det är främst tre delar som dessa projekt koncentrerar sig på:

Att öka kunskap och upplysning

Att medverka till att det finns preventivmedel och preventivmedelsrådgivning

Att påverka attityder och värderingar i samhället

RFSU:s insatser består av utbildningssamarbete och av att i så kallad institutionell samverkan vara en samtalspartner, alltså inte att vara den som gör själva arbetet med sexualupplysning till de unga.

Specifika verksamhetsmål för 2006

Samarbetsprojekt

Mål: Vi har projektsamarbete med organisationer i Afrika, Asien och Östeuropa.

Mål: Vi har undersökt förutsättningar för samarbeten inom nya områden.

Projekt pågår i Indien, Kina, Ryssland, Tanzania, Zambia, Uganda och Kenya och Kaliningrad.

Under året registrerades RFSU:s första utlandskontor i Tanzania. Kontoret är bemannat med en regional koordinator, Cuthbert Maendaenda, samt Olle Wängborg, som innehar en Sida-finansierad tjänst med placering på regionkontoret.

Förutom YMEP projektet har från kontoret kurser genomförts för lärare i Mbeya i södra Tanzania i samarbete med Svenska Folkhögskolors Riksförbund, samarbetsdiskussioner förts med den svensk-tanzanska organisationen Safina med bas i Mwanza belägen vid Viktoriasjön, samt ett förslag till projekt för fiskarbefolkningen på öarna i Viktoriasjön färdigställts med ansökan om finansiering från Sidas Lake Victoria-sekretariat vid svenska ambassaden i Nairobi.

Projektpropäer från centralasien finns, och en förstudie för ett projekt i Sydafrika med en HBT-organisation är gjord. Vid ett möte i juni månad med representanter för Sida fick vi förfrågan om intresse att samarbeta med tre organisationer verksamma med abortprogram i Bangladesh. Mötet resulterade i en fortsatt löpande kontakt

med svenska ambassaden i Dhaka under hösten med sikte på RFSU-samarbete med de tre bengaliska organisationerna från och med 1 juli 2007.

Nätverk

Mål: Nätverka och skaffa information om andra aktörer och eventuella utvecklingsmöjligheter med befintliga eller nya partners internationellt.

Mål: Vi har aktivt deltagit i det internationella utbytet kring SRHR-frågor.

Mål: Vi har samverkat med svenska organisationer och företag kring hiv/aidsintegration.

Under projektresor har studiebesök gjorts på HBT-organisation i Delhi, på mediaorganisation, ungdomsmottagning och hälsoorganisation i Moskva.

Besök med ömsesidigt informationsutbyte har ägt rum på IPPFs regionala kontor i Nairobi. Vidare har i samband med projektaktiviteter besök gjorts på Sida-kontoren i de svenska ambassaderna i Dar es Salaam, Lusaka och Nairobi.

Under året har RFSU deltagit i ett initiativ från IPPF om ökad satsning på arbete med män inom SRHR-området genom deltagande tillsammans med nätverkande organisationer i möten och seminarier i London, Addis Abeba och Dar es Salaam.

Vi har aktivt samarbete med Afrikagrupperna, Kooperation utan gränser och Kvinna till kvinna i länder i Afrika, Östeuropa och Centralasien. Tillsammans med kooperationen kommer vi under aidskonferensen i Toronto att sprida erfarenheter om hur RFSU kan vara en resurs för hiv/aidsintegration.

Under året har också kurser för Rädda Barnen genomförts i länder i Södra Afrika samt diskussioner förts med Svenska Röda Korset om samarbete i HIV/AIDS-projekt även det i Södra Afrika.

Metodutveckling

Mål: Vi har utarbetat ett förslag som beskriver hur hantering och bedömning av nya projektsamarbeten skall ske.

Mål: Vi har metoder för och erfarenheter av internationellt utvecklingssamarbete dokumenterade och tillgängliga.

Mål: Vi har ett utvecklingssamarbete som är förankrat i aktuell och relevant forskning och teori.

En träff arrangerades i augusti för resurspersoner som medverkat i utbildningsaktiviteter i de befintliga projekten de senaste två åren. Dagen handlade dels om genusfrågor med en extern konsult, och dels diskuterades RFSU:s internationella kurser som en början på en diskussion om kvalitetssäkring av RFSU:s kurser. Diskussionen fortsätter under 2007.

Ett första förslag till riktlinjer för projektbedömning finns. I övrigt kvarstår det mesta av arbetet, detta på grund av tidsbrist.

Internationella kurser

Mål: Vi har organiserat internationella kurser i YSRHR (Youth Sexual and Reproductive Health and Rights) med syfte att kapacitetsutveckla och skapa nätverk.

Sammanlagt tre kurser är genomförda 2006. En kurs i Indien för deltagare från Indien och omgivande länder och två i Sverige med deltagare från dels Sydostasien och

dels från Västafrika (se sidan 31). Under året utarbetade RFSU och RFSL en gemensam offert på ytterligare en internationell kurs med fokus på HBT-frågor. Offerten accepterades av Sida i början av 2007 och en första kurs kommer att genomföras hösten 2007.

Pågående projektverksamhet

Ryssland

Projektledare: Olov Berggren och Jonas Tillberg

Tillsammans med den ryska motsvarigheten till RFSU, Russian Family Planning Association (RFPA) drivs ett projekt med syfte att stärka ungdomars sexuella och reproduktiva hälsa i nordvästra Ryssland. Under året har projektet drivits enligt projektplan. RFSU:s huvudsakliga insatser har rört Training of Trainers för nyckelpersoner i hälso- och utbildningssektorerna i de sex projektstäderna samt anordnande av studiebesök till Sverige. En Mid Term Review har hållits under året. Projektet avslutas under år 2007.

Indien

Projektledare: Olov Berggren och Jonas Tillberg

RFSU samarbetar sedan 1999 med MAMTA Health Institute for Mother and Child, Indien, i ett projekt som huvudsakligen syftar till att förbättra ungdomars sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Projektet skall pågå fram till 30 juni 2008 och är finansierat av Sida.

Strategierna som utvecklas är:

1. Forskning bland annat inkluderande datasamlande – och spridande om YSRHR i Indien.
2. Opinionsbildning på central och lokal nivå.
3. Projektområden med syfte att utveckla modeller för spridning.
4. Nätverksbygge i sju delstater.
5. Informationscentra på central och delstatlig nivå som inkluderar bibliotek, materialproduktion, hemsidor och utbildning med mera.
6. Internationell samverkan och kapacitetsutveckling.

Projektet har drivits enligt projektplan under året. En av aktiviteterna utgjordes av ett studiebesök för representanter för förbundsstyrelsen.

Kina

Projektledare: Jonas Tillberg

RFSU har under året tillsammans med Marie Stopes International China drivit ett projekt som syftar till att utveckla metoder för sexualundervisning och hiv-prevention för motsvarigheten till högstadieskolor i två kinesiska provinser. Cirka 20 000 lärare i över 1 200 skolor har deltagit i projektet som nått cirka 1 400 000 elever. Projektet finansierades av Sida och har slutrapporterats under året. RFSU:s

insatser har främst gällt Training of Master Trainers och gemensamt uppföljnings- och rapporteringsansvar gentemot Sida. RFSU deltog också i en konferens för erfarenhetsutbyte som hölls i provinsen Henan under året.

Kaliningrad

Projektledare Maria Hellvig

Projektet har förhandlats och planerats under 2006. I april kom representanter från hälso- och utbildningsministerierna till RFSU för diskussioner om samarbete. Mötet utmynnade i en undertecknad överenskommelse om samarbete. I augusti genomfördes en planeringskonferens enligt LFA och i oktober planerades projektets aktiviteter. Projektaktiviteterna i länet har inte kommit igång ännu, delvis på grund av ett aktivt motstånd mot att genomföra aktiviteter och införa sexualundervisning i skolan från media och olika organisationer/enskilda personer.

Kenya, Tanzania, Uganda och Zambia

Projektledare: Staffan Uddeholt

YMEP-projektet, Young Men as Equal Partners, genomfördes under sitt första hela verksamhetsår. Projektet genomförs i samarbete med IPPF:s Member Associations i de respektive länderna. Base-linestudier, förankringsseminarier med beslutsfattare och opinionsledare på genomförandeorterna. Training of Trainer (ToT) kurser på regional, nationell och distriktsnivå genomfördes för lärare, medicinsk personal, peer educators och för personal i respektive nationell partnerorganisation. Kurserna för resurspersoner inom de olika kategorierna följdes under hösten av utåtriktat arbete i de tre olika distrikten i Kenya, Tanzania och Uganda samt det enda distriktet i Zambia.

Sydafrika

Projektledare: Maria Hellvig och Jonas Tillberg

En förstudie till ett HBT-projekt i Sydafrika genomfördes under våren. Ansökan för huvudprojekt gick till Forum Syd som strax före årsskiftet beslutade att ge medel till projektet enligt principen 10-90, det vill säga tio procents självfinansiering.

RFSU-klinikens verksamhet

Elise Ottesen-Jensen var klinikens grundare och menade att utan kontakt eller erfarenhet av en hjälpsökande allmänhets behov, kunde krav inte riktas med någon kraft mot samhället i sexualpolitiska frågor.

Verksamhetsmålen för 2006 har varit:

- att genom kliniskt arbete verka för sexuellt välbefinnande och en helhetssyn på sexualitet samt att erbjuda medicinsk och psykologisk rådgivning och behandling till enskilda människor i frågor som rör sexualitet,
- att utifrån den kliniska verksamheten utforma och genomföra utbildningar och ge handledning såväl nationellt som internationellt, och
- att verka för att sprida den kliniska kunskapen.

Verksamhetsmålen har uppfyllts genom:

- kliniskt arbete,
- utvecklingsarbete med den kliniska verksamheten som grund, samt genom
- utåtriktat arbete (information och utbildning).

Syftet med klinikverksamheten utöver att ge hjälp och service åt enskilda människor, har varit att ge förbundet underlag för ställningstaganden, förslag och krav på samhällsåtgärder och information. Genom att dokumentera erfarenheter och föra ut dem i till exempel undervisning och handledning verkar RFSU-kliniken för en helhetssyn på sexualiteten.

Ledningen av klinikens arbete har även inneburit ett tätt samarbete med förbundskansliet och ledningsgruppen för RFSU samt arbetsutskottet/förbundsstyrelsen.

Kliniken samarbetar med försäljningsbolaget i bland annat frågor som rör preventivmedel och STI (sexuellt överförbara infektioner).

En stor del av personalen är anställd på konsultbasis några timmar i veckan och har sin huvudsakliga tjänstgöring inom offentlig vård. Detta innebär att erfarenheterna från RFSU-kliniken förs över i annat vårdarbete.

Det totala antalet besök på kliniken under året uppgick till 9 583 (9 099 /2005). Antalet besök ligger på ungefär samma nivå som de närmast föregående åren. Klinikens utåtriktade verksamhet har bestått av information, utbildning och handledning av företrädesvis personal i vårdsektorn, kontakter med massmedia, dokumentation av erfarenheterna från det kliniska arbetet samt projekt och utvecklingsarbetet i fackpress, broschyrer och rapporter.

För den fasta personalen har möten hållits cirka två gånger per månad. Under två dagar samlades den fasta personalen för att diskutera klinikens verksamhet. Ett möte där konsulterna bjudits in för att diskutera klinikens arbete har anordnats under året.

Kliniken använder patientdatasystemet Profdoc.

Klinikens arbete har presenterats för landstingets beställarkontor i samband med ett flertal kontakter under året.

Under året påbörjades förhandling med Stockholms läns landsting (SLL) angående förlängning av vårdavtalet. Arbetet kunde inte slutföras på grund av att den nya politiska majoriteten inte var klar med de nya direktiven.

Kliniken har nu varit på den nya adressen Medborgarplatsen i ett år och läget har visat sig motsvara de goda förväntningar som fanns inför flytten.

Ansvarig för arbetet på kliniken har varit verksamhetschef Christina Rogala i samarbete med barnmorskan Eva Lidman, överläkare Bo Anzén samt psykoterapeuterna Marianne Göthberg och Suzanna Boman.

Läkarsekreterare Maria Henriksson (heltid) och undersköterskan Ann-Sophie Furén-Bylund (80 procent) har skött administrativt arbete kring patient- och utbildningsverksamheten. Överläkaren gynekologen Bo Anzén har varit timanställd.

För att uppnå syftet har verksamheten omfattats av följande specifika mål och indikatorer som ett stöd för att mäta att målen uppnåtts

Mål: Kontinuerligt kvalitetssäkringsarbete för att mäta hur patienter uppfattar tillgängligheten, väntetider, personligt bemötande, service och kontinuitet. Målet är att utveckla de områden som nämns ovan och där besökarna haft möjlighet att ge sina synpunkter.

Indikator: Enkät som samlas in under 2006.

Uppföljning: Målet har uppnåtts sammanställning av enkäterna görs i början av 2007 se särskild rapport.

Kliniskt arbete

Basverksamheten för sexualmedicin, sexualrådgivning och psykoterapi

Det kliniska arbetets mål har varit:

- att ge allsidig preventivmedelsrådgivning,
- att ge information och/eller att informera om, diagnostisera, behandla och kontaktspara sexuellt överförbara infektioner inklusive hiv,
- att genom drop-in mottagningar ha lättillgänglig preventivmedels- och STI rådgivning inklusive provtagning,
- att genom Mottagningen för Unga Män (MUM) ge män samma möjlighet som kvinnor att bevara sin sexuella och reproduktiva hälsa,
- att ge sexualrådgivning,
- att behandla sexuella funktionsstörningar,
- att ta emot personer med problem som yttrar sig i sexuell beroendeproblematik,
- att ta emot personer som upplever att de är kroppsligt/sexuellt annorlunda,
- att ta emot personer eller anhöriga till dem som varit utsatta för sexuellt våld eller de som är rädda att begå sexuellt våld, samt
- att ta emot personer som köper eller säljer sex.

Sexualmedicinsk verksamhet

Någon avvikelse från målsättningen har inte skett under år 2006. Tyngdpunkten i arbetet har legat på att förebygga oönskade graviditeter och spridning av STI/hiv.

Barnmorskan Eva Lidman har arbetat heltid och arbetsuppgifterna har huvudsakligen varit patientmottagning, telefonrådgivning och att besvara frågor i RFSU:s frågelåda. Håkan Nevall arbetar 50 procent och hans arbetsuppgifter har varit patientmottagning. Vid mottagningen har dessutom timanställda barnmorskor, sjuksköterskor och läkare tjänstgjort.

Marie-Ann Lindgren (100 procent) och Pia Bergström (80 procent) är undersköterskor och har skött det praktiska arbetet med mottagningar, provsvar, stora delar av kontaktpårningen samt viss provtagning. Från och med september månad har Rosita Olsson ersatt Pia Bergström. Under semestertid har receptions- och underskötersketjänsterna ersatts med vikarier.

De timanställda barnmorskorna har varit:

Gita Berggren, Annika Bäck, Ingrid Christiansen, Ann-Charlotte Dahlström, Marie Ekborn, Kerstin Eriksson, Katarina Falk, Britt Gustavsson, Marianne Grundell, Anita Hallmans, Susanne Lönnmar, Ingela Permats, Rose-Marie Rydbeck.

De timanställda sjuksköterskorna har varit:

Stefan Laack

De timanställda läkarna har varit:

Kjell Bergfeldt, Henrik Falkoner, Victor García, Kristina Holmgren, Per Lagerberg, Johannes Larsson, Arne Wikström.

RFSU-kliniken har haft kvällsmottagning fyra kvällar i veckan samt mottagningstid på dagtid. Drop-in- mottagning klockan 15–20 på onsdagar och klockan 9–12 på torsdagar är en verksamhet som är mycket populär bland besökarna. Vi anser det viktigt att ha en så kallad ”lågtröskelmottagning” dit besökarna kan komma utan att ha beställt tid. En särskild riktad ”Mottagning för Unga Män” på måndag eftermiddag och kväll där man bokar tid för besöket har som tidigare år varit en viktig verksamhet som specifikt riktar sig till unga män.

Man kan söka RFSU oberoende av var man bor och väntetiden för tidsbokade besök har varierat mellan en till tre veckor.

Från att för femton år sedan varit en verksamhet som främst arbetade med preventivmedelsrådgivning har verksamheten förändrats till att numera i lika hög grad omfatta STI. Detta är en utveckling som främjar möjligheten till sexuell hälsa för såväl män som kvinnor.

Preventivmedels- och STI rådgivning per telefon och Internet

Mål: Att även fortsättningsvis ha fem telefontider á en timme varje vecka.

Indikator: Antal telefontider och mottagna samtal.

Uppföljning: Barnmorskornas telefontid är fem dagar i veckan en timme per dag, cirka 1 600 samtal har tagits emot.

Det har varit 60 procent kvinnor och 40 procent män som ringt för rådgivning och detta motsvarar könsfördelningen för dem som besöker kliniken. De vanligaste frågorna gäller preventivmedel, STI med bland annat frågor om oralsex, kondomstorlekar, analsex samt sexuella problem. Det är uppenbart att telefontiden är en viktig

service åt allmänheten. Det är inte ovanligt att den som ringer varit på en annan mottagning men inte vågat fråga, eller inte fått svar på sin fråga. Många människor vet inte vart de skall vända sig och känner stor lättnad av att få svar på ofta oroande funderingar. Eva Lidman har svarat för telefontiden fyra dagar i veckan och Christina Rogala en dag. Eva Lidman har även besvarat frågor i RFSU:s frågelåda på Internet. Recept för preventivmedel har vid behov ringts in till apotek av barnmorskor och läkare.

Förutom samtal från enskilda, kommer många samtal via växeln med förfrågningar från massmedia, institutioner, politiker, utbildningar och andra mottagningar med frågor om bland annat litteratur, statistik och enskilda patientärenden.

Mottagningsverksamhet – Sexualmedicin

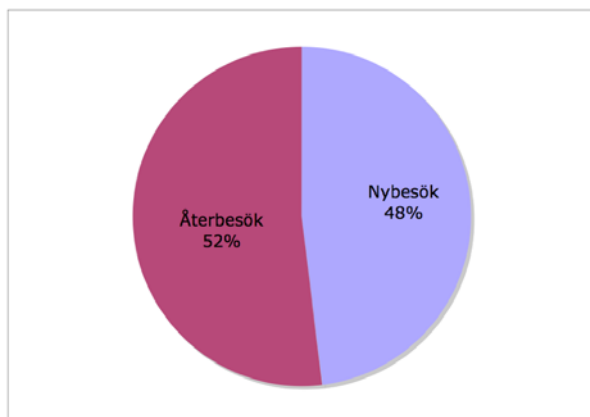
Mål: Att för preventivmedels- och STI-rådgivning bibehålla besöksnivån på cirka 8 000 besök/år.

Indikator: Antal besök hos respektive läkare och barnmorska/sjuksköterska.

Uppföljning: Målet är uppnått. Kliniken har under 2006 varit öppen hela året även under sommaren då många andra mottagningar var stängda. Antalet besök under sommarmånaderna har visat att det verkligen finns ett behov av att ha öppet under hela sommaren. Under 2006 har det totala antalet besök varit 8 565.

De flesta besöken, 79 procent har gjorts hos barnmorska och sjuksköterska. En femtedel (21 procent) av besöken har varit läkarbesök hos gynekolog eller venereolog. Besökarna har utgjorts av 57 procent kvinnor och 43 procent män.

Figur 1. Fördelning av nybesök och återbesök

De senaste tio åren har andelen nybesök varierat mellan 30-40 procent. Under det senaste året har andelen nybesök ökat till nära hälften av besöken se *Figur 1*. Möjligt kan detta bero på att kliniken flyttat till ny adress.

Åldersfördelning

Under året var 39 procent (drygt 45 procent/2005) av besökarna 24 år och yngre, drygt hälften 58 procent (54 procent/2005) var i åldrarna 25-44 år (majoriteten av dessa var i åldersspannet 25-30 år). Skillnaden jämfört med föregående år är att besökarna över 25 år ökat i antal. Detta beror på att åldersgränsen 25 år på onsdagars drop-in- tider tagits bort. Skillnaden i mäns och kvinnors åldersfördelning visas av *Figur 2*.

Figur 2.

Besöksorsak

Anledningen till att man söker RFSU-kliniken skiljer sig inte nämnvärt från tidigare år. Av männen som sökt kliniken har den vanligaste anledningen varit oro för sexuellt överförbar infektion och provtagning. För kvinnorna är det ungefär lika mellan preventivmedel och STI-rådgivning, oftast en kombination av båda. Övriga frågor har gällt smärta vid samlag, rädsla för gynekologisk undersökning, frågor om anatomi och fysiologi, sexuella frågor och problem.

Preventivmedel

Mål: Ökad tillgänglighet för insättning/uttag av p-stav samt spiral.

Indikator: Inte längre väntetid än för andra preventivmedel.

Uppföljning: Målet är uppnått. Barmorska eller läkare sätter in och tar ut p-stavar. Sammanlagt har ett hundratal p-stavar satts in/tagits ut. Antalet spiraler som satts in under året har varit ett fyrtiotal vilket är en fördubbling mot föregående år. Troligen en följd av LäkeMedelsverkets nya rekommendationer vad gäller spiral och unga kvinnor.

När det gäller preventivmedel har det skett en mycket liten förskjutning från p-piller som är den vanligaste metoden till p-stavar och spiral.

Akut piller har tillhandahållits gratis under året vid ett drygt 40 tal tillfällen och preventivmedelsrådgivning samt klamydiatest har erbjudits i samband med dessa besök.

Drop-in tider

Mål: Att även fortsättningsvis ge lättillgänglig service genom Öppet hus-mottagning med största möjliga vårdgivarkontinuitet.

Indikator: Antal mottagningar med tre parallella vårdgivare och i möjligaste mån med samma vårdgivare.

Uppföljning: Målet uppnått då kontinuiteten för vårdgivare varit stabilt. En barmorska har arbetat fast på denna tid och en sjuksköterska, Mestadels av tiden har samma läkare tjänstgjort. Det har nästan alltid varit tre parallella vårdgivare.

I 30 år har RFSU-kliniken haft Öppet Hus – en mottagning som vänder sig till unga. RFSU:s ungdomsmottagning Öppet Hus startade våren 1975 och var en av de första i Sverige. Mottagningen har haft en övre åldersgräns på 25 år fram till hösten 2005 då denna togs bort. Drop-in-tiderna har under alla år varit onsdagar klockan 15–19. Sedan ett par år har vi även drop-in på torsdag förmiddag.

Drop-in-mottagningarna är mycket populära och ibland har vi inte kunnat ta emot alla som söker hjälp. Vi erbjuder då annan bokad tid eller hänvisar till andra mottagningar. Antalet drop-in-besök har under året varit 3 061, en liten ökning jämfört med föregående år (2 926 /år 2005). Av besökarna är det drygt en 1/3 (35 procent) som har kommit utan ha beställt tid i förväg.

Sexuellt överförbara infektioner inklusive hiv

Mål: Att informera om, diagnostisera, behandla och kontaktspara sexuellt överförbara sjukdomar.

Indikator: Att väntetiden för provtagning inte överstiger en vecka. Antal provtagna och antal hittade infektioner.

Uppföljning: Målet delvis uppnått genom drop-in- tider samt ökad möjlighet för män att beställa tid, antalet tagna prov är något fler än föregående år. Antalet hittade klamydiainfektioner ligger kvar på ungefär samma nivå som föregående år 7,7 procent (8 procent/2005).

Kliniken har i stor utsträckning bedrivit information, diagnostisering, behandling och kontaktsparning av klamydia. Under året har hänvisningar från landstinget mottagningar i stort varit som tidigare trots att det i mars månad öppnade en ny stor mottagning ”Sesam- City” som enbart har drop in tider för STI provtagning.

”Klamydia måndag” den 11/9, var ett initiativ från bland annat Lafa (Landstinget förebygger aids) för att göra testning för klamydiainfektion lättillgänglig. RFSU-kliniken deltog liksom tidigare år genom att ha drop-in klockan 9–19 och denna dag var mycket välbesökt, 100 klamydiaprov togs.

Antalet klamydiaprov som tagits under året har varit 4718 (4 499 /år 2005) och av dessa visade 363 eller 7,7 procent på klamydiainfektion. Andelen prov som visade klamydiainfektion var ungefär som föregående år. Det var fler män, 57 procent (59 procent/2005), än kvinnor, 43 procent (41 procent/2005) som diagnostiserades med klamydiainfektion. Att antalet klamydiainfektioner fortfarande ligger högt har resulterat i att vi även det senaste året tagit emot många för behandling och kontaktsparning. Det är ett tidskrävande arbete som har lagts ned i enlighet med Smittskyddslagens föreskrifter. De nationella siffrorna visar en fortsatt ökning vilket gör att vi har det högsta antalet klamydiainfektioner sedan 1997.

Även andra STI-prover har tagits för diagnostik av andra könssjukdomar. Under 2006 har 1 532 gonorréprover tagits (1 122/2005) varav 5 visade gonorréinfektion. Av 311 syfilisprover har inget varit positivt.

Antalet hiv-prover har under året varit 1 076 (1 009/2005) det vill säga i samma storleksordning som föregående år. Andelen män som lämnat hiv-prov var 54 procent och 46 procent var kvinnor. Under 2006 har en person fått diagnosen hiv-infektion. Provsvarerna lämnas vid ett personligt besök en till två veckor efter provtagningen. I samband med provsvarstillfället har alla beretts möjlighet till samtal om orsaken till provtagningen och tankar kring provsvaret samt framtida prevention. Majoriteten har inte befunnit sig i någon speciellt svår situation. Många har kommit för att testa sig inför en ny relation. Ändå visar erfarenheterna att många varit mycket ångestfyllda mellan tillfället för provtagning och provsvaret. Det är därför viktigt att ge tillfälle åt dem som vill ta prov att ge uttryck för oro och andra känslor. I samband med provtagningen och att svaret lämnats har frågan om hur man kan praktisera säkrare sex tagits upp.

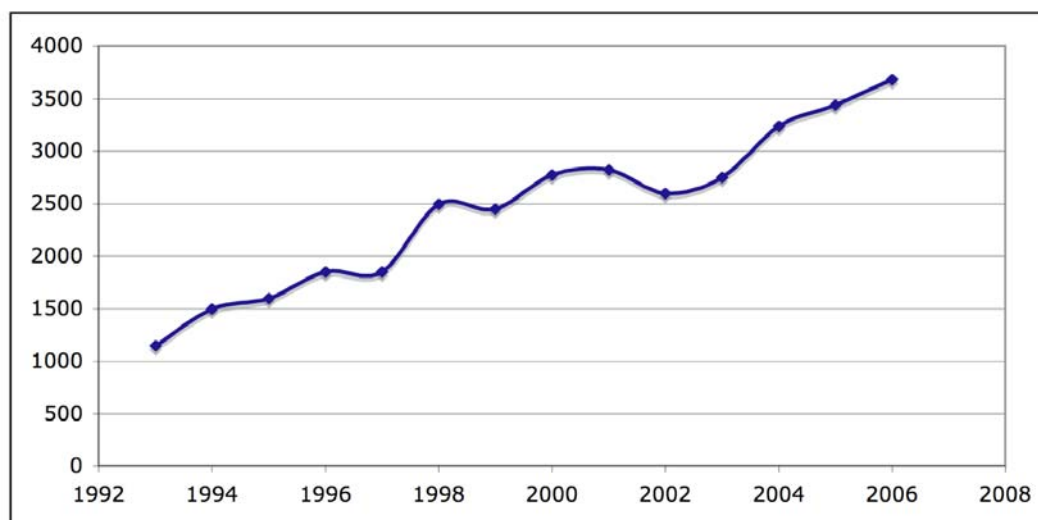
Mottagningen för Unga Män/MUM

Mål: Att nå unga män via en särskilt avsatt mottagningstid, MUM.

Indikator: Att minst 30 procent av besökarna ska vara unga män under 35 år.

Uppföljning: Målet är uppnått då antalet män numera är 43 procent och majoriteten i åldersgruppen under 35 år.

Figur 3. Antalet män som besökte kliniken (exklusive de som varit hos terapeut)

Målsättningen har varit att ha manlig personal men detta har periodvis inte kunnat uppfyllas. Vår erfarenhet är nu att det är bemötandet och inte könet på vårdgivaren som är mest betydelsefullt. Därför har vi inte alltid män som möter patienten och har därmed kunnat ta emot flera män och på andra mottagningstider. Under året har 43 procent (3 682 män) av besökarna varit män en ökning med en procent mot föregående år, det vill säga ökningen av antalet män som besöker kliniken fortgår.

Sexualrådgivning och psykoterapeutisk verksamhet

Sexualrådgivning per telefon och via Internet

Mål: Att tillhandahålla telefonrådgivning i samma utsträckning som under 2005 utifrån erfarenheten att en hel del service kan ges per telefon och via frågelådan på Internet. Telefonrådgivningen beräknas kunna ta emot cirka 1 000 samtal.

Indikator: Antal telefontider, besvarade samtal och timmar nedlagda på frågelådsarbete.

Uppföljning: Målet är uppnått. Telefontider för sexologiska frågeställningar har varit öppna fyra timmar per vecka. Medverkan i frågelådan såväl som frågesvarare som handledare.

Basen för den sexualrådgivande och psykoterapeutiska verksamheten är en telefonmottagning som är öppen fyra dagar i veckan, en timme åt gången. Under år 2006 svarade tre av klinikkens terapeuter för dessa fyra timmar. Cirka 700 personer har fått individuell sexualrådgivning per telefon. Samtalen kommer från hela landet men främst från Stockholms län och majoriteten av de rådsökande är män.

Männens frågor gäller främst erektionsproblem, för tidig sädesavgång, bristande lust eller sexberoende. Det är också vanligt att mannens partner konsulterar kliniken för till exempel hans bristande lust eller hans sexmissbruk. Man vill veta vad problemen beror på. Kvinnornas vanligaste svårigheter gäller bristande lust och orgasmsvårigheter. Många söker också för smärtupplevelser i samband med samlag eller vill tala om ett sexuellt övergrepp och dess konsekvenser. Även kvinnor söker för sexuell beroendeproblematik, till exempel ”jag ligger med vem som helst”. De beskriver en självupplevd destruktivitet som de står frågande inför.

Telefonrådgivningen kombineras med tidsbeställning vilket innebär att besökstider kan erbjudas de rådsökande som kliniken har resurser för. Detta kan även innebära akuttider vid behov. Andra kan hänvisas till institutioner eller mottagningar där problemen hör hemma.

Utöver enskilda människors frågor kommer många förfrågningar i patientärenden eller som hänvisningar från till exempel psykiatriens öppenvård, familjerådgivningen eller enskilda terapeuter som inte tycker att de har tillräcklig sexologisk kompetens eller möjlighet att möta de sexuella problemen inom sina respektive verksamheter.

Sexualrådgivning och psykoterapi

Mål: Att erbjuda rådgivning, krissamtal, korttids-, långtids- eller gruppterapi individuellt eller i par, i samma utsträckning som under föregående år, det vill säga cirka 1 200 besök.

Indikator: Antal besök individuellt, i par eller grupp.

Uppföljning: Målet har inte riktigt uppnåtts, se nedan. Något färre patienter bland annat på grund av utbildningsuppdrag och handledningsuppdrag.

Rådgivningsarbetet bygger på ett psykodynamiskt förhållningssätt. Målet är att tillsammans med den sökande förstå vad de sexuella symtomen uttrycker för konflikter och problem samt att utesluta kroppsliga orsaker till problemen. I första hand erbjuds den rådsökande en orienterande kontakt enskilt eller i par. Denna kan sedan utmynna i rådgivning, krissamtal, korttids-, långtids- eller gruppterapi på RFSU eller i en hänvisning till en annan institution eller till privatterapi. Symboldrama används också som en terapiform. En hel del sökande hänvisas direkt från telefonrådgivningen

till praktiserande läkare som kliniken etablerat samarbete med och som har sexologiska kunskaper.

För sexualrådgivningen och det psykoterapeutiska arbetet svarar en behandlingsgrupp med psykoterapeutisk utbildning och erfarenhet. Suzanna Boman är anställd på 80 procent och Marianne Göthberg på heltid. Övriga medarbetare är konsulter och har sina huvudsysselsättningar i annat psykoterapeutiskt behandlingsarbete och utbildningsverksamhet.

Under året har följande psykoterapeuter varit anställda på konsultbasis, sammanlagt cirka tjugo timmar i veckan: Bertil Berg, David Clinton, Anna Kandell, och Gullvi Sandin.

Handledning har skett på kvällstid och i grupp, en gång i månaden, med psykoanalytiker Kent Peterson. Dessutom har behandlingsgruppen haft en teamkonferens en gång i månaden för att diskutera akuta behandlingsfrågor och administrativa rutiner.

Tabell 1. Antalet besökare och besök

Kön	Antal besökare	Antal besök
Kvinnor	117	499
Män	123	519
Summa	240	1018

Sammanlagt har 1 018 (1 022 /år 2005) besök gjorts hos terapeut. Majoriteten, 3/4 av besökarna har gått i kortare rådgivningskontakter 1–5 gånger. Drygt 20 procent har gått i korttids eller kristerapi, i snitt 8 samtal och 5 procent i långtidsterapi.

Tabell 2. Besökarnas ålder

Kön	15-20år	21-25år	26-35år	36-45år	46-55år	56-65år	>66år	Antal
Kvinnor	1	36	40	21	13	5	1	117
Män	4	13	53	30	15	4	4	123
Summa	5	49	93	51	28	9	5	240

RFSU-kliniken har alltid haft som policy att erbjuda dem hjälp som man tror haft svårast att få hjälp på annat håll. I likhet med tidigare år har vissa problemområden prioriterats. Skälet har varit att skaffa kunskaper om vissa problem och pröva att utarbeta behandlingsmodeller, som sedan kan dokumenteras och användas, främst i kurser och utbildning (se under rubriken projekt och utvecklingsarbete på sidan 48).

Det var fyra problem som dominerade som anledning till besök: bristande lust – 29 procent, sexuella funktionsstörningar – 16 procent och offer för sexuella övergrepp samt gruppen missbruk/tvång – vardera 17 procent. Av det totala antalet besök av kvinnor gällde 30 procent bristande lust, motsvarande procenttal för män var 29. I problemområdet offer ingår företrädesvis besök av anhöriga till offren.

Unga, både enskilt och i par är en sådan grupp rådsökande som prioriterats eftersom många av dem uppger att de har haft svårt att få hjälp på ungdomsmottagningar, psy-

kiatriska och sexologiska mottagningar eller familjerådgivningar som de vänt sig till. Av totalt 42 par var 90 procent i åldrarna 20–35 år. De unga parens problem har framförallt gällt bristande lust. För både kvinnor och män i åldersgruppen 66 år och äldre gällde problemen främst sexuella funktionsstörningar.

Projektarbete och utvecklingsarbete

Mål: Att utveckla det kliniska arbetet genom att utveckla nya metoder och förhållningssätt.

Indikator: Att arbeta med ett specifikt problemområde och sprida de erhållna kunskaperna och erfarenheterna genom dokumentation utbildning och handledning.

Uppföljning: Målet är uppfyllt se löpande text nedan.

Mål: Söka ekonomiska medel för att kunna göra en inventering av psykiatrimottagningars behov av utbildning gällande sexuell problematik.

Uppföljning: Detta mål är inte uppnått på grund av att det inte prioriterats. Vi brottas ständigt mellan å en sidan ta emot besökare och å andra sidan utveckla arbetet.

Sexuellt våld

Det sedan sex år tillbaka pågående samarbetet med Teamet för Våldtagna kvinnor (Kvinnokriscentrum och Alla kvinnors Hus) som Marianne Göthberg är projektledare för, har fortsatt. Under året har: föräldrar, partners och väninnor till våldtagna kvinnor tagits emot. Hänvisningar av anhöriga har också skett från Avdelningen för Våldtagna kvinnor (AVK) på Södersjukhuset.

Verksamheten har bedömts som värdefull eftersom ett övergrepp ofta framkallar svåra problem i offrets omgivning. Erfarenheterna av hjälp till närstående har presenterats vid ett flertal utbildningstillfällen. Marianne Göthberg har föreläst om RFSU-klinikens erfarenheter; "Våldtäkten drabbar också de anhöriga" vid nätverksträffen "Ostsex", för klinikens personal på personaldagarna och vid temakväll anordnad av Uppsala lokalförening samt inom ramen för Trauma Centrums internutbildning föreläst om Våldtäktskrisen.

Kvinnor med speciella behov

Klinikens barnmorskor har under året träffat kvinnor som sökt för att de inte vågar göra en gynekologisk undersökning eller för att de haft stora problem att genomföra samlag. Med något undantag har kvinnorna gjort fyra till fem besök vardera under en period av i medeltal tre månader. Åtgärden har varit upplysning om hur undersökningen går till och därefter har den kunnat genomföras i etapper.

Sedan 1995 har vi arbetat med kvinnor som söker för samlagssmärter i en behandlingsmodell som innebär att barnmorska, terapeut och läkare bildar ett team som samarbetar kring patienten. Omhändertagandet bygger på ett helhetstänkande. Tid har avsatts för vårdplanering och handledning inom kliniken. Det är främst barnmorskan Eva Lidman, psykoterapeuterna Marianne Göthberg och Gullvi Sandin som arbetat med dessa kvinnor. Bo Anzén har varit gynekologen i teamet.

Utåtriktat arbete

Utbildning och konferens medverkan

Mål: Att utforma/ge utbildning och handledning nationellt och internationellt.

Indikator: Att fånga upp olika utbildningsbehov samt att genomföra utbildningar inom områden som RFSU anser vara viktiga. Medverka i internationellt utbildningsarbete med våra kliniska- och utbildningserfarenheter som grund. Marianne Göthberg medverkar i RFSU:s utbildningsråd.

Uppföljning: Målet uppnått med vissa förändringar, se löpande text nedan.

”Metodkurs Klinisk sexologi, 10 P” i samarbete med Ersta och Sköndal Högskola för fjortonde gången. Kursen går numera över två terminer. Kursledning: Suzanna Boman. I denna kurs har även Marianne Göthberg, Bertil Berg och Gullvi Sandin medverkat.

”Att arbeta med sexuella problem- en metodikutbildning i Sexologi” för familjerådgivare. Det är den andra längre sammanhängande utbildningen i sexologi för familjerådgivare. Utbildningen påbörjades under vårterminen 2006 och kommer efter 13 utbildningstillfällen att avslutas våren 2007. Kursledare var Marianne Göthberg. Föreläsare från RFSU var Bertil Berg, Suzanna Boman, Marianne Göthberg och Gullvi Sandin.

Planeringsarbete för att anordna en 5p kurs i Andrologi i samarbete med Ersta Sköndals högskola har under senhösten påbörjats av Suzanna Boman.

Inom ramen för RFSU:s utbildningsgrupp har Marianne Göthberg medverkat i planeringen och i genomförandet av Bakom rubrikerna – ett kunskapsseminarium om sexualbrott samt Kärlek, Lust och Sexualitet på äldre dagar – ett kunskapsseminarium på vilket hon också föreläste om RFSU-klinikens erfarenheter. Bertil Berg föreläste på seminariet Bakom rubrikerna om sex- och porrmissbruk.

Gullvi Sandin har medverkat i två heldagars utbildningar (Göteborg och Lund) arrangerade av Svenska Psykoanalytiska Föreningen under temat ”Sexualiteter”. Hon talade om erfarenheter från kliniskt arbete med sexuella problem och hämtade viktiga delar av sina utgångspunkter från arbetet på RFSU-kliniken. Föreläsningen är publicerad i föreningens skriftserie Sexualiteter (nr 8/05).

Sexuella frågor och problem – vilka söker och för vad?. Föreläsning för personalen på Psykoterapiinstitutet, Stockholm läns landsting av Marianne Göthberg.

Suzanna Boman har föreläst under rubriken ”Allt ljus på sexköparen” på Mosebacke under en temakväll anordnad av RFSU som handlade om att köpa och sälja sex samt för RFHL:s Stockholm avdelning under samma rubrik.

Å-boj, en taltidning för unga synskadade, ges ut en gång per månad. Under rubriken ”Våga fråga” har Christina Rogala svarat på frågor i ett par nummer.

”Frågor om kroppen, preventivmedel och sexuellt överförbara sjukdomar” – under denna rubrik har Christina Rogala föreläst vid Stockholms Läns Utrednings och Rehabcenter för Döva.

Under rubriken ”Abort en mänsklig rättighet” har Christina Rogala föreläst för Amnesty lokalförening i Skåne.

”Ost-sex”, sexologiskt nätverksarbete har vi deltagit i under året och RFSU-kliniken anordnade höstmötet i sina nya lokaler.

Suzanna Boman och Christina Rogala har medverkat i Kvinnoqualans tisdagsträff och svarat på frågor om sexualitet. Kvinnoqualan är ett projekt som riktar sig till drogfria kvinnor som har, eller har haft, beroende av narkotika eller läkemedel.

Kompetensutveckling: Utbildningar, Konferenser och Seminarier

- Suzanna Boman och Marianne Göthberg har deltagit i kunskapsseminarium anordnat av Svenska psykoanalytiska föreningen (SPAF).
- Barnmorskan Eva Lidman har deltagit i två handledningsdagar för dem som svarar i RFSU:s frågelåda.
- Eva Lidman och Christina Rogala deltog i European Society of Contraception konferens och C Rogala presenterade då också en poster ”Sexuality education and access to Youth Friendly Services a way to sexual and reproductive health.”
- Vid den nationella ungdomsmottagningskonferensen i Umeå deltog från kliniken Marie-Ann Lindgren och Håkan Nevall.
- Vid svensk förening för psykosocial obstetrik och gynekologi utbildningsdag med rubriken Sexuellt utnyttjad – hur gick det sen?” deltog Eva Lidman.
- Håkan Nevall deltog i International Union against Sexually Transmitted Infections (IUSTI) konferens i Paris.
- Vid Psykoterapimässan deltog Suzanna Boman och Eva Lidman.
- Vid STD-klubbens utbildningsdag med temat Sexuell exploatering deltog Christina Rogala samt vid två seminariedagar ”Berzeliussymposiet” där temat var Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.
- Att arbeta med negativa självbilder – fokuserat i symboldrama. En utbildningsdag inom Symboldramaföreningen som Marianne Göthberg deltog i.
- Kliniken har deltagit i nätverksträffar för bland annat ungdomsmottagningar som Lafa anordnat, läkarnas arbetsgrupper för tonårsgynekologi (TONARG) respektive familjeplanering (FARG) och Smittskyddsläkaren i Stockholms län.
- Suzanna Boman har deltagit i en konferens Transsexualitet and gender, anordnad av IPA-Internationell Psychoanalytical Association – Committee on women and psychoanalysis.
- Dessutom har kliniken deltagit i möten med Prostitutionscentrum och Akutmottagningen för våldtagna kvinnor.
- FIAPAC en organisation som arbetar för kvinnors rätt till säkra aborter anordnade en konferens i Rom under hösten och där deltog Christina Rogala liksom vid ett besök på Hopital Broussais i Paris för att se hur de arbetar med medicinska aborter.

Internationellt arbete

Sexual and Reproductive Health and Rights for Adolescents, Advanced International Training programme anordnad av RFSU i samarbete med IHCAR (the Division of International Health), Karolinska sjukhuset. Marianne Göthberg medverkade som en av kursledarna samt som föreläsare under den fyra veckor långa utbildningen för deltagare från länder i Asien. Christina Rogala föreläste också vid tre tillfällen under denna kurs samt vid motsvarande kurs i Indien bland annat under rubriken ”Youth

friendly services – experience from Sweden – lessons learned”. Vid motsvarande kurs för fransktalande länder från Afrika föreläste Marianne och Christina också vid några tillfällen.

För Arbetslivsinstitutets internationella kurs för deltagare från Latinamerika förläste Christina Rogala under rubriken ”HIV/Aids and work”.

Inom ramen för internationellt arbete eller på förfrågan från andra organisationer har ett flertal besökare från olika länder (till exempel Ryssland, Vitryssland, Finland, Kina med flera) fått information om klinikens arbete.

Kontakt med massmedia och publiceringar i facktidningar

- Intervjumedverkan i dags-, kvälls- och veckopress, facktidningar, radio och TV-program har skett vid ett flertal tillfällen under året. Det har gällt frågor som till exempel förövare, prostitution, våldtäkt, tvångsmässig sexualitet, tonårsgraviditet, sexuellt överförbara infektioner och aborter.
- I Finska Radion i Sverige intervjuades Marianne Göthberg om ”Sex på äldre dar” i ett en timme långt program.

Handledning och konsultverksamhet

Ett stort antal konsultationer/handledning har getts per telefon. Förfrågningarna har främst kommit från psykiatriska öppenvårdsmottagningar, sjukhus, socialförvaltningar och från kriminalvården. Det har gällt bedömning för terapi/kriterapi av problem efter sexuella övergrepp eller sexuell beroendeproblematik. Det har också gällt funktionshinder och sexualitet.

Handledning och konsultation har getts till enskilda kliniker, ungdomsmottagningar men också till uppsatser och forskningsuppdrag inom den akademiska världen. Faktaunderlag och handledning för examensarbeten har gällt äldre och sexualitet samt män som saknar sexuell lust.

Suzanna Boman har förutom enskilda konsultationer och handledningar i individuella patientärenden haft handledningsuppdrag var fjortonde dag för personal på Valentuna Ungdomsmottagning.

Marianne Göthberg har haft grupphandledning, en gång i månaden, för personal på Åkersberga ungdomsmottagning samt konsultationer för ungdomsmottagningens barnmorskor på Norrtullsgatan10. Telefonhandledning för psykoterapeut vid Specialistläkarna i Linköping, en gång i månaden. Handlett RFSU:s frågelådssvarare vid två handledningsdagar.

Erfarenheterna från att arbeta med smärta vid samlag har förmedlats via handledning till personal på Huddinge Ungdomsmottagning och Värmdö Ungdomsmottagning av Marianne Göthberg, Christina Rogala samt Eva Lidman.

Kliniken har haft samarbete med Läkare utan gränser under året och ingår i nätverket för klinisk verksamhet.

Under året har några barnmorskor fått handledning av Eva Lidman inför förskrivningsrätt av preventivmedel.

Dokumentation

Kliniken har medverkat vid remissvar-skrivningar vid ett flertal tillfällen.

Marianne Göthberg har dokumenterat erfarenheter från RFSU kliniken i rapporten "Våldtäkten drabbar också de anhöriga".

Gullvi Sandin och Anna Kandell medverkade 2005 i en internationell konferens i psykoanalytisk parpsykoterpi i Edinburgh. En omarbetad version av deras föredrag kommer att som ett kapitel ingå i en bok (Karnacs förlag) under hösten 2007. "Sex as a protection against intimacy and closeness an evaluation of a project working with buyers and sellers of sex in Sweden".

Under året utkom Eva Hedlund med boken Sexualitetens irrgångar (Carlsson förlag). I den har Gullvi Sandin i samverkan med Anna Kandell skrivit kapitlet Samtal med båda i paret. Bertil Berg, Suzanna Boman, Marianne Göthberg och Anna Kandell medverkar som samtalsreferenser i ett flertal kapitel.

Under året har insamling av data för en dokumentation av klinikens telefonrådgivning för sexuella frågor och problem pågått. Materialet analyseras och sammanställs i en rapport under 2007.

Bilaga I Remissvar 2006

Under året har RFSU:s förbundsstyrelse belutat om att yttra sig i nedan angivna frågor.

061101: Remissvar – Public health, innovation, essential health research and intellectual property rights: towards a global strategy and plan of action. WHO-rapport.

Nedan följer RFSU:s kommentarer på rubricerat dokument. RFSU har valt att inte ge synpunkter på enskilda paragrafer utan fokusera på kommentarer av mer generell karaktär.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)

RFSU menar att WHO:s förslag är viktiga och korrekta i sak. Dock nämns inte SRHR i dokumentet vilket är en absolut nödvändighet för att uppnå Milleniemålen. I och med att det nu finns ett delmål om allmän tillgång till reproduktiv hälsa under Millenniemål 5 om mödr hälsa, bör detta återspeglas i WHO:s rapport om folkhälsa och immaterialrätt.

Mödradödlighet är en av de främsta orsakerna till varför kvinnor dör i utvecklingsländerna och därför är det ytterst viktigt att detta återspeglas väl i rapporten och ges stort utrymme i forskningen. Forskning och finansiering måste även anpassas till behov när det gäller att förebygga osäkra aborter, eftervård vid osäkra aborter samt öka tillgången på medicinska aborter. Ovanstående kommentarer gäller alla områden som tas upp i förslaget.

Microbiocider

I kapitlet om upptäckter och utveckling inom hälsoforskningen bör man ge Microbiocider tillbörligt utrymme. Microbiocider kan bli ett stort framsteg för folkhälsan om de utvecklas och görs tillgängliga för alla behövande kvinnor.

Preventivmedel och kondomer

I kapitlet om distribution måste tillgång till preventivmedel och kondomer belysas. För att minska mödradödligheten och spridningen av hiv och aids i fattiga länder är det viktigt att säkra distribution och tillgång till dessa "commodities" och att de kan erbjudas till rimliga priser för alla, speciellt de som behöver dem mest. Det är viktigt att folkhälsopolitiken säkrar finansiering av forskning, rådgivning och kliniker samt tillhandahåller kondomer och andra preventivmedel som motsvarar människors behov.

Genusperspektiv

Det är också viktigt att forskning bedrivs utifrån ett genusperspektiv. Män och kvinnor drabbas av olika hälsoproblem och konsekvenserna av dessa varierar också beroende på om man är man eller kvinna. Det är därför nödvändigt att forskning och finansiering utgår från olika perspektiv och tar hänsyn till maktordningar baserade på exempelvis kön och sexualitet.

RFSU kan bidra

Med tanke på RFSU:s långa erfarenhet och kunskap inom området vill RFSU gärna bidra till det fortsatta arbetet med den globala strategin och handlingsplanen. RFSU tycker att det är viktigt att slå vakt om SRHR som en del av arbetsgruppens prioriterade områden och bistår gärna i denna fråga.

061113: Yttrande från RFSU – Handbok om Smittspårning vid 060926: Yttrande över Diskrimineringskommitténs betänkande (SOU 2).

Sammanfattning

RFSU anser att denna handbok om smittspårning vid sexuellt överförbara sjukdomar kommer att bli ett bra arbetsredskap i partnerspårningen som görs i samband med sexuellt överförda infektioner.

Att det i handboken kommer att finnas samlat såväl lagtext som föreskrifter och allmänna råd är bra och underlättar läsning och tolkning av berörda avsnitt i handboken.

Nedan följer några påpekande som RFSU vill göra.

Ordförklaringar och förkortningar

Förklaringen av utomkvedshavandeskap bör ändras då det innebär att ett befruktat ägg implanteras utanför livmodern, vanligen i äggledaren men det kan också vara i bukhålan.

1.3 Vem smittspårar?

För att förenkla rutinerna vore det bra om det funnes med ett exempel i handboken på hur ansvarig läkare överlämnar ansvaret skriftligt till annan behörig hälso- och sjukvårdspersonal.

1.5 Patienten och sjukvården – vad säger lagen?

För att underlätta för såväl patienten som sjukvården vore det bra om det togs fram en liten skrift med denna information ”Rättigheter och skyldigheter” som kan ges till varje patient som testar sig för STI/hiv.

3.5 provtagning och behandling av partner

Följande skrivning undrar vi över. ”Vid klamydiainfektion bör alla personer som patienten har sexuella relationer med (även nyligen avslutad) provtas och behandlas vid deras första sjukvårdsbesök oavsett om de har symptom eller inte.”. Detta skulle då innebära att antibiotika ska ges till alla partners utan att invänta provsvar. Praxis är att man behandlar nuvarande partner/partners och resten får invänta provsvar. Denna praxis bör inte ändras.

5.1 Fakta om genital klamydiainfektion

Här står att om patienten enbart haft oralsex bör svalgprov tas. Innebär det att när patienten haft genitalt sex och oralsex att man inte bör ta svalgprov? Vi anser att vid kontaktsparning bör även svalgprov för klamydia tas.

Diagnostik

Angående kommersiella självtest så bör dessa värderas utifrån dokumenterad säkerhet. Efterhand som dessa kan tänkas utvecklas får man ta ställning till om dessa test går att använda som grund för behandling och partnersparning.

5.4 Fakta om hiv

Diagnostik.

Kombinationstest är vanligt förekommande och bör komma med under denna rubrik.

Lena Lennerhed, Förbundsordförande, Riksförbundet för Sexuell Upplysning

060218: RFSUs remissvar över Socialstyrelsens utredning "Skillnader i kostnader mellan olika typer av preventivmedel".

(Artikelnr 2005-103-8)

Sammanfattning

RFSU anser liksom Socialstyrelsen att preventivmedelsrådgivning skall vara kostnadsfri.

Socialstyrelsens förslag till lagändring med motiveringen att landstingen kan ta betalt för kopparspiraler och pessar och att använda intäkterna för att subventionera p-piller eller andra preventivmedel bör ändras. I motiveringen för lagändringen bör det stå subventionering av preventivmedel för att inte lyfta fram en särskild form av preventivmedel.

RFSU:s mening är att oberoende av var man är bosatt i Sverige borde kostnaderna för preventivmedel vara de samma. Den riksdagsmotion som ligger till grund för utredningen hade målsättningen att ingen kvinna skulle behöva betala mer än 100-150 kr/år för preventivmedel vilket RFSU vill understryka är viktigt att försöka uppnå.

Läkemedelsverkets behandlingsrekommendationer

Att ta betalt för spiraler med syfte att t ex subventionera p-piller är inte i linje med de behandlingsrekommendationer som Läkemedelsverket har för preventivmedel. Läkemedelsverkets Antikonception – behandlingsrekommendationer skriver: "Den enskilda individen väljer själv preventivmetod och rådgivarens roll är att med sin kunskap hjälpa till att hitta den bästa metoden."

För uppnå bästa följsamhet i användningen av det valda preventivmedlet är det viktigt att kvinnan själv får välja metod. Att ta ut en kostnad för det ena men inte det andra preventivmedlet är en klar styrning mot vissa preventivmedel.

Kostnader

Det som avgör priset på preventivmedlet är leverantörspriset, högkostnadsskyddet och skillnader i landstingens subventionering av födelsekontrollerande medel. Lagförslaget innebär att det är sjukvårdshuvudmännen som avgör vilka preventivmedel som ska lämnas ut kostnadsfritt.

För unga människor som inte sällan byter bostadsort ställer olika regler inom olika landsting till förvirring därför vore det önskvärt att vi i ett så litet land som Sverige hade enhetliga regler för kostnader i samband med anskaffande av preventivmedel. Särskilt för unga kvinnor och för dem med låga inkomster kan kostnaden vara avgörande för valet. Vi vet från andra sammanhang att kvinnor är mer nöjda med metoden om de får göra fria val.

Utredningen visar inte på några entydiga fakta som säger att priset på preventivmedel är avgörande för metoden men man bör inte bortse från det faktum att priset kan spela en viss roll för rådgivaren som kanske tror/vet att det spelar roll för den enskilda individen hon möter i rådgivningssituationen.

RFSU:s mening är att oberoende av var man är bosatt i Sverige borde kostnaderna för preventivmedel vara de samma. Subventioneringen av preventivmedel borde vara i samma storleks ordning oberoende av vilket preventivmedel det gäller. Subventioneringen bör vara lika för hormonella preventivmedel som förskrivs och för medicintekniska hjälpmedel som lämnas ut vid rådgivningstillfället.

Antaget vid RFSU:s förbundsstyrelses sammanträde den 18 februari 2006

0605 I 2: Remissvar på Anmälan och utredning av sexualbrott. Förslag på förbättringar ur ett brottsofferperspektiv, Promemoria av Sexualbrottsofferutredningen, Justitiedepartementet.

(Ju 2004:1)

RFSU välkomnar Sexualbrottsofferutredningens promemoria Anmälan och utredning av sexualbrott. Förslag på förbättringar ur ett brottsofferperspektiv (Ju 2004:1). Utredningens förslag stämmer väl överens med RFSU:s uppfattning om vad som behöver göras för att fler sexualbrottsoffer ska våga anmäla sexualbrott och för att utredning av sexualbrott ska fungera bättre.

RFSU:s erfarenhet visar att det behövs stöd, såväl psykologiskt och socialt som medicinskt och juridiskt, för att sexualbrottsoffer ska våga anmäla. De lokala enheter, som föreslås i promemorian, där medicinsk och psykologisk kompetens samlas, menar RFSU är en bra organisationsmodell. RFSU håller med utredningen om att ansvaret för dessa enheter måste ligga på samhället, inte frivilligorganisationer. Att så-

dana enheter öppnas inom den vanliga vården tror RFSU kan bidra till ökad kunskap om sexualbrott inom hela vårdsektorn. Förhoppningsvis vågar fler vårdgivare fråga patienter om de blivit utsatta för sexualbrott när de vet att de kan hänvisa till en enhet där kompetens i frågan finns samlad. RFSU anser även att förslagen om juridiskt stöd och hjälp är bra.

Utbildning

RFSU uppskattar utredningens betoning på behovet av mer kunskap om sexuell integritet, självbestämmande och vad sexualbrott är. RFSU:s långa erfarenhet av arbete med sex- och samlevnadsundervisning visar hur viktigt det är med ett brett samtal om sexualitet. Sverige har haft sex- och samlevnadsundervisning i femtio år men, som RFSU:s kartläggning visar, saknar 94 procent av lärarna undervisning i sex och samlevnad. RFSU anser att det är av största vikt att blivande lärare får undervisning i sex och samlevnad.

RFSU stödjer förslagen att ta fram ett utbildningsmaterial och en nationell webbsida om sexualbrott. De utbildningsmaterial som RFSU har tagit fram har varit efterfrågade och vår skolsajt är uppskattad. Vår erfarenhet är att den bästa metoden att stärka den sexuella integriteten är att bygga på det positiva i sexualiteten och utifrån det prata om gränser och gränsöverskrivande.

RFSU vill betona att det även behövs utbildningar för vårdpersonal i det kliniska arbetet med sexualbrottsoffer och deras anhöriga.

RFSU anser att skolor måste ha en beredskap för att hantera den kris som uppstår när en elev blir utsatt för sexualbrott. Skolan skulle kunna vara ett viktigt stöd. RFSU-kliniken har sett alltför många fall där skolans personal stått helt handfallna. Även skolpersonal bör få utbildning om krisen efter ett sexualbrott.

Anhörigstöd

Anhörigstöd diskuteras inte i utredningen. RFSU-kliniken har under flera år tagit emot anhöriga till sexualbrottsoffer inom ramen för ett samarbete med Alla kvinnors hus och Kvinnokriscentrum i Stockholm. Erfarenheterna från det arbetet visar att anhöriga också hamnar i en kris och deras egna reaktioner kan ta över. Om anhöriga inte får det stöd de behöver blir de oförmögna att hjälpa offret. Det är vanligt att anhöriga anser att det inte är någon idé att anmäla och det påverkar naturligtvis offrets anmälningsbenägenhet.

Män som sexualbrottsoffer

Även män utsätts för sexualbrott. I enkätundersökningen Sex i Sverige (1997) svarade 18 procent av kvinnorna och 10 procent av männen att de hade utsatts för sexuellt tvång. RFSU-klinikens erfarenhet är att män kan ha ännu svårare än kvinnor att anmäla eftersom det inte finns en medvetenhet i samhället om att män utsätts för sexualbrott. I promemorian nämns män ibland men diskussionen utgår oftast från att offren är kvinnor. Att män som utsätts för sexualbrott kan ha extra svårt att anmäla diskuteras inte i utredningen, förutom att män omnämns som en särskilt utsatt och sårbar grupp som den föreslagna informationskampanjen bör ta upp.

Det finns flera exempel på att män som sexualbrottsoffer faller bort i resonemangen. Utredningen om ombildning av Rikskvinnocentrum föreslog att det skulle utvecklas

ett nationellt program om omhändertagande vid våldtäkt. I det förslaget exkluderas män som utsatts för sexuellt våld av andra män eller kvinnor. RFSU ifrågasatte detta i sitt remissvar. I Anmälan och utredning av sexualbrott ställer sig utredaren bakom förslaget om ett nationellt program och diskuterar inte risken att bortse från män som offer. Ett annat exempel på att män utesluts är att enheten för våldtagna kvinnor på Södersjukhuset i Stockholm, SÖS, inte tar emot män. RFSU-kliniken har goda erfarenheter av att ta emot både män och kvinnor i samma lokalteter. RFSU kräver att de lokala enheter som skapas för sexualbrottsoffer ska ha kompetens att ta emot manliga sexualbrottsoffer.

060218: RFSU:s yttrande över ”Abort i Sverige – betänkande av utredningen om utländska aborter”.

(SOU 2005:90)

RFSU välkomnar förslaget att ändra lagen så att utländska kvinnor får rätt att komma till Sverige för att få en abort utförd. RFSU har länge drivit frågan och tidigare föreslagit denna ändring. Den nuvarande tolkningen av lagen är idag både diskriminerande och moraliserande. Självklart ska utländska kvinnor få tillgång till en abort precis som de redan kan vad gäller annan vård i Sverige.

Att Sverige hittills inte tillåtit detta, utom i vissa fall och med särskild prövning, rimmar illa med regeringens politik, där sexuella och reproduktiva rättigheter varit ett prioriterat område inom utvecklingsfrågorna. Det är också en profilfråga för Sverige som ställt sig bakom FN:s millenniemål. Mål åtta handlar om att minska mödradödligheten med två tredjedelar fram till år 2015. Det är väl känt, och dokumenterat, att osäkra, ofta illegala, aborter ligger bakom de höga dödstalen i detta avseende.

Antaget vid RFSU:s förbundsstyrelsens sammanträde den 18 februari 2006

060209: RFSU:s remissvar över Folkhälsopolitisk rapport 2005.

(S2005/7557/FH)

Sammanfattningsvis anser RFSU

- Att kapitel 8 ”Trygg och säker sexualitet och god reproduktiv hälsa” saknar ett hälsofrämjande perspektiv som lyfter fram sexualitetens livskvalitetsförhöjande och positiva funktioner.
- Att en breddning av analysen av och förslagen kring våld måste göras.
- Att ett tolfte delmål bör vara ”Frihet från våld” istället för ”Frihet från könsrelaterat våld”.

- Att ungdomsmottagningarna skall utvärderas och kvalitetssäkras.
- Att förslaget om obligatorisk utbildning inom sex- och samlevnad vid lärarhögskolorna ska vara ett prioriterat förslag.
- Att resonemang kring åtgärder för att förbättra HBT-personers hälsa måste införlivas i rapporten.
- Att primärpreventionens betydelse för hindrande av smittspridning ska lyftas fram.
- Att ett resonemang om sexualitetens hälsofrämjande faktorer måste utvecklas.
- Att barnmorskor ska kunna handlägga medicinska aborter.

RFSU har beretts tillfälle att yttra sig över Folkhälsopolitisk rapport 2005 och anför följande:

Inledande kommentar

Grundpremiser för Folkhälsopolitiska rapporten

RFSU stödjer det beslut som fattades i riksdagen 2003 om att skillnaderna i hälsa mellan olika grupper i befolkningen skall minska, och anser att arbetet med att åstadkomma detta genom sektorövergripande folkhälsopolitik inom ett antal identifierade målområden är en framkomlig väg. RFSU stödjer också det strategiska valet att fokusera på bestämningsfaktorer för hälsa och att arbeta med indikatorer för dessa faktorer genom kontinuerlig uppföljning.

Begränsningar i RFSU:s yttrande

RFSU konstaterar att huvudparten av vad som redovisas inom de elva olika delmålen i rapporten, berör insatser och områden utanför det hälsofrämjande arbete som RFSU traditionellt bedriver eller har uttalade politiska ställningstaganden i förhållande till. Vad gäller delmål 7, om smittspridning, finns dock ett antal beröringspunkter som redovisas, och i förhållande till delmål 8, som belyser sexualitet och reproduktion, finns ett flertal områden där RFSU önskar tillkännagöra sina synpunkter.

Sexuell hälsa i förhållande till övriga folkhälsopolitiska områden

RFSU konstaterar att Folkhälsoinstitutet av närmare 400 förslag har prioriterat 42. Inom målområde 7 och 8 är antalet prioriterade förslag relativt lågt; detta gäller särskilt för målområde 8 där endast ett av drygt fyrtio förslag prioriterats. Förbundet menar att det är förvånande att så få förslag från området är prioriterade och efterlyser ett resonemang som förklarar detta.

Rapportens förhållningssätt till sexuell hälsa

Övergripande ser RFSU sexualiteten som en positiv kraft, en källa till njutning och tillfredsställelse för individen och menar att dessa faktorer i sig skapar hälsa, vilket är ett perspektiv som genomsyrar RFSU:s arbete.

RFSU konstaterar att Sveriges regering i sin internationella politik för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) understryker att debatten ofta fokuserar på problem och negativa effekter, och att sexualitetens positiva och livskvalitetsförhöjande funktioner i många fall bortses ifrån. RFSU efterlyser ett sådant perspektiv också i folkhälsopolitisk rapport, där de bestämningsfaktorer som valts snarare är faktorer för ohälsa än för hälsa. Indikatorerna inom området kan tolkas som att sexuell hälsa definieras som frånvaro av klamydia, ungdomsgraviditeter, abort och sexuellt våld.

RFSU menar att ett övergripande och övertygande resonemang om vad en trygg och säker sexualitet är fortfarande kvarstår att utvecklas i kommande rapporter, liksom att arbetet med att identifiera bestämningsfaktorer och indikatorer långtifrån är slutfört.

RFSU menar också att ett resonemang om vilka grupper som riskerar ha sämre sexuell hälsa än andra helt saknas. Detta är allvarligt i just en folkhälsopolitisk rapport, som ju bör identifiera i vilka grupper behoven av ökad hälsa finns. RFSU ser exempelvis att funktionshindrade och HBT-personer kan utgöra grupper som inte har samma mått av sexuell hälsa i betydelsen att genom ett sexualliv och relationer få sin livskvalitet förhöjd.

Den definition av och resonemang kring sexuell hälsa som Sverige står bakom genom exempelvis FN:s Kairo-konferens (ICPD PoA 7.2) skulle tillföra skrivningen om Trygg och säker sexualitet ett hälsoperspektiv, varför RFSU menar att den bör införas i rapporten: "It [reproductive health] also include sexual health, the purpose of which is the enhancement of life and personal relations, and not merely counseling and care related to reproduction and sexually transmitted diseases."

Rapportens förhållningssätt till våld

I rapporten omnämns sexuellt våld, sexualiserat våld, mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och könsrelaterat våld. Rent övergripande efterlyser RFSU definitioner av dessa termer i rapporten, så att en förståelse för deras användbarhet i olika sammanhang bättre kan uppnås.

RFSU konstaterar att ett könsmaktsperspektiv använts vid analysen av våld, främst i kapitel 6, "Ett genusperspektiv på folkhälsopolitiken". Detta har bland annat lett fram till ett förslag om ett tolfte delmål med titeln "Frihet från könsrelaterat våld". RFSU menar dock att våld i förhållande till folkhälsa måste analyseras ur flera aspekter, och att detta arbete kvarstår att göra. RFSU menar att utsatthet för våld utgör en bestämningsfaktor för hälsa, och att olika grupper genom strukturella och/eller levnadsvanemässiga skäl är mer eller mindre disponerade att utsättas för våld och därigenom sämre hälsa. RFSU menar dock att frågan inte bör begränsas till könsrelaterat våld.

Förbundet skulle välkomna en breddning av perspektivet genom fler analyser och förslag på åtgärder.

Exempelvis saknar RFSU resonemang om mäns utsatthet för våld från andra män, våld i nära relationer utöver de relationer i vilka en man utövar våld mot en kvinna, samt hatbrott som misshandel av HBT-personer.

Mot bakgrund av detta anser RFSU att ett tolfte delmål inom folkhälsopolitiken bör vara "Frihet från våld", inom vilket bestämningsfaktorer och indikatorer formuleras. RFSU ställer sig avvisande till en begränsning av målet där endast könsrelaterat våld i den mening Folkhälsoinstitutet använder – mäns våld mot kvinnor – ingår.

I vissa formuleringar framgår att Folkhälsoinstitutet per definition ser pornografi som våld. Detta vänder sig RFSU mot. Inte heller anser RFSU att prostitution definitionsmässigt kan sägas vara våld.

Kapitel 2 Globalt perspektiv

RFSU välkomnar rapportens inkludering av ett internationellt perspektiv och menar att arbetet med bestämningsfaktorer och indikatorer, med mål att fördela möjligheter till tillgång till hälsa mer rättvist mellan olika grupper, är en framkomlig och önskvärd väg att arbeta på inom

utvecklingssamarbete, samt att detta konsekvent bör framhållas i samarbetet med andra länder, också inom SRHR.

Kapitel 5 Utvecklingen inom målområdena

Delmål 7: Gott skydd mot smittspridning

Folkhälsoinstitutet föreslår att nya metoder och strategier utvecklas för att nå de grupper som löper störst risk för att smittas av hiv och sexuellt överförbara infektioner, vilket RFSU välkomnar.

Epidemiologiskt finns en tydlig överrepresentation av förekomst av smittämne inom vissa grupper, vilkas medlemmar löper större risk för att förvärva STI och hiv. Särskilt kraftfulla åtgärder måste, om det folkhälsopolitiska målet är att utjämna skillnaderna i hälsa mellan grupper, sättas in för att minska risken för dessa.

Förbundet menar dock att det är viktigt att detta inte sker på bekostnad av en kontinuerlig basverksamhet som vänder sig till den generella populationen. Ett långsiktigt arbete med sexualitet genom undervisning i skolan exempelvis, skapar beredskap och mottaglighet hos individen för budskap kring sexuellt beteende och blir därigenom en del av arbetet för att minska spridandet av smittämnen.

RFSU menar att Folkhälsopolitisk rapport skulle vara betjänt av ett utvecklat resonemang om primärpreventionens betydelse.

Delmål 8: Trygg och säker sexualitet och god reproduktiv förmåga

RFSU ser positivt på att ett delmål fokuserar på sexualitet och reproduktion. Ett resonemang skulle kunna föras om huruvida sexualitet och reproduktion kan sammanföras i ett mål, men förbundet konstaterar att delmålet är berättigat och nödvändigt. Ett resonemang skulle också kunna föras om vad exakt som menas med en trygg och säker sexualitet, vilket inte helt framgår i rapporten. RFSU saknar också en analys över hur sexualitet och lust skapar livskvalitet för individen, och hur detta skapar hälsa. En sådan salutogen ansats lyser tyvärr med sin frånvaro.

Tre bestämningsfaktorer för trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa redovisas: ”oskyddat sex”, ”tillgång till tidig abortdiagnos och behandling” samt ”sexuellt våld och tvång”. Det konstateras att det är särskilt angeläget att främja sexuell hälsa bland ungdomar och Folkhälsoinstitutet menar att det finns en positiv och liberal syn på sexualitet i landet. RFSU delar meningen att sexuell hälsa är angelägen att främja, men saknar en analys i rapporten som stödjer dess antagande att bl a tonåringars rätt till ett sexualliv är hälsofrämjande – vilket skulle stärka rapporten.

RFSU menar också att rapporten vore betjänt av en utveckling av varför det är särskilt angeläget att stärka just ungdomars sexuella hälsa. Överhuvudtaget saknas en analys över vilka grupper som borde stärkas i sin sexuella hälsa, vilket är anmärkningsvärt. RFSU saknar i det sammanhanget också en uppföljning av Folkhälsoinstitutets analys att sexuell orientering är en bestämningsfaktor för hälsa.

Detta resonemang torde ha en självklar plats i kapitlet och rendera till utvecklingsförslag som idag saknas.

RFSU efterlyser liksom Folkhälsoinstitutet handlingsplaner för hiv och STI som inbegriper tydliga mål och breda sex- och samlevnadsperspektiv. Förbundet stödjer också åsikten att det är viktigt att frivilligorganisationer inom området ges fortsatt ekonomiskt stöd.

Ungdomsmottagningar

När det gäller ungdomsmottagningar delar RFSU Folkhälsoinstitutets mening att en utvärdering och kvalitetssäkring av deras verksamhet bör prioriteras. Ungdomsmottagningar har kommit att utvecklas till en inom vissa områden, till exempel preventivmedelsrådgivning, i särklass utnyttjad instans, som med tydliga mål och tydliggjorda mandat skulle kunna fungera mycket väl som arena för hälsofrämjande arbete med inriktning på sexuell och reproduktiv hälsa. Då ungdomsmottagningar fortfarande i många avseenden saknar generella riktlinjer och deras arbeten och metoder sinsemellan – liksom uppfattning om uppdrag – kan skilja sig avsevärt, är en utvärdering och kvalitetssäkringsinstrument mycket välkomna. En breddning av fokus från reproduktiv hälsa skulle göra att nya grupper, t ex unga män och unga med icke-heterosexuell orientering, skulle kunna känna sig utgöra målgrupp på ett tydligare sätt. RFSU menar också att ungdomar för att stärkas i sexuell hälsa har rätt till snabb och säker testning och rådgivning, och att kvalitetssäkrade ungdomsmottagningar är en bra väg att tillgodose detta. Detta bidrar också till att uppfylla mål inom målområde 7.

Preventivmedel

RFSU delar till fullo Folkhälsoinstitutets mening att arbete för ökad kondomanvändning skall bedrivas. En ökad kondomanvändning är ett mål som samtidigt bidrar till såväl minskad smittspridning som sänkta aborttal och borde därför vara centralt i arbetet med att stärka sexuell och reproduktiv hälsa. Kondomanvändning bör också förespråkas, även då andra graviditetsförhindrande metoder används.

RFSU menar att det är centralt för en god prevention att individen har tillgång till olika preventionsmetoder som kan väljas eller kombineras. Att individen känner sig säker och bekväm i sitt val av metod ökar benägenheten för användande och avlastar oro. Bland de preventionsmetoder som informeras om och finns tillgängliga skall

också akut p-piller ingå. RFSU konstaterar att det behövs spridande av adekvat information kring denna preventionsmetod.

Skola

RFSU menar att den kvalitetssäkring som föreslås av skolornas sex- och samlevnadsundervisning är mycket välkommen. En god sexualundervisning som ger förståelse för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är en oundgänglig grund för framtida hälsa. Skolan utgör idag en arena där alla oavsett bakgrundförhållanden beroende på klass, etnicitet mm kan få tillgång till kunskap och perspektiv vilka stärker dem och deras hälsa.

RFSU understryker att en förutsättning för ett framgångsrikt arbete med detta i skolorna är utbildade lärare, varför förbundet anser att frågan om obligatorisk sex- och samlevnadsutbildning för blivande lärare bör ingå i rapportens prioriterade förslag.

HBT

Rapporten belyser vid ett fåtal tillfällen homo- och bisexuellas och transpersoners (HBT-personer) situation och hälsa. Inledningsvis görs detta genom att man konstaterar att forskning visar att homo- och bisexuella har sämre hälsa än den generella befolkningen, varför sexuell orientering idag kan sägas utgöra en bestämningsfaktor för hälsa. Detta har senare också bekräftats ytterligare genom rapporter från Folkhälsoinstitutet. Ett arbete för att öka hälsan i gruppen bör därför stödjas. RFSU delar denna analys och välkomnar därför förslaget om att medel skall allokeras till Myn-digheten för skolutveckling för att säkerställa kvalitet på undervisning och att lärare fortbildas inom området.

RFSU menar dock att ytterligare åtgärder måste vidtas för att arbeta med att på sikt utjämna skillnaderna i hälsa och saknar en analys och ytterligare förslag som leder till högre hälsa hos HBT-personer.

Abort

RFSU stödjer Folkhälsoinstitutets mening att en viktig förutsättning för kvinnors reproduktiva hälsa är möjlighet till abort, och att denna för att minska risken för komplikationer bör göras så tidigt som möjligt. Trots att bestämningsfaktorn och indikatorn talar om att aborter skall kunna utföras tidigt, talar Folkhälsoinstitutet helt opåkallat i sitt förslag om abortprevention, vilket inte underbyggs i övrigt i texten, när man anser att män skall bli en målgrupp i abortpreventionen. RFSU menar att resonemang om preventiva insatser mot aborter inte hör hemma i rapporten om den ska spegla arbetet med de valda bestämningsfaktorerna och dessas indikatorer. Inte heller det andra förslaget är kopplat till målet om att aborter skall genomföras tidigt, då Folkhälsoinstitutet föreslår särskilda stödinsatser för riskutsatta kvinnor i syfte att förebygga nya aborter. RFSU menar att det är svårt att se att stöd för dessa förslag finns i den nu fastlagda folkhälsopolitikens bestämningsfaktorer och indikatorer. Däremot är RFSU av den mening att ett brett preventivt arbete genom sex- och samlevnadsundervisning i sig har förebyggande effekter på oönskade graviditeter och därigenom kan bidra till att sänka aborttal. Aborttal ingår dock inte som indikator, eftersom abort inte utgör en bestämningsfaktor för sexuell hälsa. RFSU menar sammanfattningsvis att termen abortprevention inte ska användas i kommande rapporter.

RFSU anser att ett förslag för att stärka möjligheterna till tidig abort - i linje med bestämningsfaktorn - är att barnmorskor ska beredas möjlighet att kompetensutvecklas så att de ska kunna handlägga medicinska aborter, vilket skulle kunna korta köer och öka möjligheten för kvinnor att avsluta ofrivilliga graviditeter tidigare och därigenom minska risken för komplikationer.

Sexuellt våld och tvång

Det råder ingen tvekan om att sexuellt våld och tvång utgör en bestämningsfaktor för sexuell hälsa. Såväl primärpreventiva som sekundärpreventiva insatser behövs. Olika analyser av det sexuella våldet behöver presenteras, i vilka könsmaktsordningsanalysen är en, men inte den enda. En breddning av förståelsen för det sexuella våldets epidemiologi är önskvärd.

RFSU driver kraven att samhället ska vidareutveckla metoder för att förebygga, upptäcka och beivra sexuellt våld, liksom att stöd och behandling för utsatta ska förbättras. RFSU menar också att det är viktigt att förövare får obligatorisk behandling för att förebygga nya övergrepp. Vidare ska tillgång till kvinnojourer säkerställas och skolan ska ges resurser för att arbeta förebyggande mot sexuellt våld.

Vad gäller förslaget att Rikskvinnocentrum bör ombildas till nationellt institut har RFSU tidigare i yttrande över SOU 2004:117 kungjort förbundets positiva inställning, i vilken dock en efterlysning av förslag på tydligt preventivt arbete för ett sådant centrum ingår. Vad gäller det nationella centrum som utredningen Slag i luften föreslår har RFSU anfört en mer kritisk hållning. RFSU vill se förslaget om allmän screening om utsatthet för våld vid just, och endast, mödravårdscentraler, bättre underbyggt och efterlyser ett förankrande av förslaget i forskning. Syftet med screeningen bör också tydligare framgå. Ett resonemang om vad vårdpersonal skall göra vid de fall som våldsutsatta kvinnor upptäcks, och hur kompetens att göra detta skall säkerställas, skulle också ha varit välkommet.

Kapitel 6 Genusperspektiv

RFSU konstaterar att en stor del av Folkhälsoinstitutets rapport om genusperspektiv på folkhälsopolitiken handlar om mäns våld mot kvinnor.

Våld

RFSU delar Folkhälsoinstitutets mening att insatser behövs för att åstadkomma jämställdhet mellan könen, och att mäns våld mot kvinnor bör kartläggas. RFSU menar också att syftet att avskaffa mäns våld mot kvinnor är utomordentligt. Samtidigt menar RFSU att våld överhuvudtaget är ett folkhälsoproblem, och att en breddad epidemiologisk analys av såväl våld som våld i förhållande till kön bör göras. RFSU menar inte att ett tolfte delmål bör vara "Frihet från könsrelaterat våld", vilket Folkhälsoinstitutet föreslår, utan menar att den bakgrund som föranleder ett sådant mål bör ingå som en del i ett bredare folkhälsomål kring våld.

Ett tolfte delmål bör således vara "Frihet från våld", i vilket frihet från olika typer av våld skall ingå, varav kvinnors frihet från mäns våld är en aspekt, liksom exempelvis också frihet från våld i nära relation (oavsett kön) och frihet från våld genom hatbrott.

I det förslag som föreligger har en indikator presenterats till delmålet i vilken en rad delindikatorer ingår. RFSU menar att arbetet med att definiera en indikator till ett delmål med den formulering Folkhälsoinstitutet föreslår kvarstår att göra, då den nu presenterade indikatorn ter sig svår att implementera. Särskilt ser RFSU med förvåning att Folkhälsoinstitutet i sitt förslag till huvudindikator definierar såväl prostitution som pornografi som mäns våld mot kvinnor.

RFSU menar att dessa frågor är mer komplexa än att de generellt kan sägas utgöra indikatorer på mäns våld mot kvinnor. Hur till exempel pornografi, som RFSU menar att individen har en sexuell frihet att ta del av, ska användas som indikator framgår ej heller. Frågan om homosexuell pornografi också innebär mäns våld mot kvinnor belyses ej heller.

Överhuvudtaget ser RFSU att ett flertal svårigheter är förknippade med delmålet och dess indikatorer.

Smittspridning

Vad gäller Folkhälsoinstitutets förslag i förhållande till genusperspektiv på skydd mot smittspridning menar RFSU att förslagen om fokusering på män vad gäller klamydiatestning, tillgänglighet till ungdomsmottagningar och personal på ungdomsmottagningar är bra.

Skola

RFSU ser med förvåning att ett av Folkhälsoinstitutets förslag i kapitlet (338) lyder ”inlåsningen av kvinnors sexualitet i ’madonna/hora’-bilden i sexualundervisning (---) bör motarbetas.” Det är oklart om Folkhälsoinstitutet menar att en sådan bild finns i sexualundervisningen, och det är också oklart vad som menas med ”inlåsning”. Förbundet menar att de förslag som finns om att arbeta med jämställdhet, könsmaktsordning och heteronormativitet gott och väl torde räcka för att åstadkomma såväl ökad jämlikhet mellan kvinnor och män samt ökat sexuellt handlingsutrymme för kvinnor.

RFSU menar att alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan, och att trakasserier är ett hot mot tryggheten. Ett sätt att förebygga sexuella trakasserier är att ha en mångsidig sex- och samlevnadsundervisning som också kan bidra till bra relationer mellan elever och lärare och höja medvetenheten om sexualitet, makt och den enskildes integritet. Det är vanligast förekommande att pojkar trakasserar flickor, men det omvända kan också förekomma liksom av HBT-personer och flickor respektive pojkar emellan. Elever av utländsk bakgrund känner sig oftare utsatta för kränkningar. RFSU menar att skolans planer mot mobbning och kränkande behandling även ska inkludera kränkningar mot HBT-elever.

Rapporten konstateras också sakna förslag på var ansvaret för en utveckling av skolans jämställdhetsarbete bör ligga. RFSU menar att såväl Skolverket som Myndigheten för skolutveckling bör få resurser och långsiktiga uppdrag beträffande skolans sex- och samlevnadsundervisning med avseende på kvalitetssäkring, metodutveckling och forskningsöversikter. RFSU menar att deras uppdrag idag är otydliga och att utvecklingsarbetet präglas av tillfälliga insatser, en svag struktur och slumpmässighet.

Kapitel 7 Barn och ungdomar

RFSU ställer sig bakom Folkhälsoinstitutets tre förslag, och vill ytterligare skärpa det första från att överväga möjligheten att införa obligatorisk utbildning i sex och samlevnad vid lärarhögskolorna till att faktiskt införa densamma. RFSU vill dessutom göra detta till ett prioriterat mål jämte utvärderingen och kvalitetssäkringen av ungdomsmottagningar. Förbundet delar åsikten att det är värdefullt att belysa ungdomars kondomanvändning för att förstå hur en ökning kan ske, vilket skulle bidra till ökad folkhälsa.

Kapitel 8 Äldre

RFSU välkomnar det fokus som lagts på äldre i förhållande till sexuell hälsa, och ställer sig positivt till Folkhälsoinstitutets tre förslag till utveckling. RFSU menar att om särskilda äldrevårdscentraler införs skall dessas personal vara kompetent inom frågor om olika dimensioner av sexualitet, inklusive sexuell orientering. Samtidigt menar RFSU att en sådan kompetens också skall vara generell hos all personal som arbetar med äldre.

Bilaga 2 Beslutsbok för RFSU:s kongress 2005

Detta är en översikt över vilka beslut som fattades av kongressen 2005 (bifall). I anslutning till varje beslut följer en kortfattad redogörelse över hur besluten följts upp av förbundsstyrelsen. Dessa redogörelser omfattar inte vad som gjorts i varje enskild fråga på lokal nivå, men lokala aktiviteter kan förekomma då de skett i samarbete med förbundskansliet, eller då förbundsstyrelseledamöter i deltagit i arbetet.

I verksamhetsberättelserna för 2005 och 2006 finns utförliga beskrivningar av alla aktiviteter.

A1 – Sex- och samlevnadsundervisning

Kongressen beslutade

1. **att** all skolpersonal, som inte är lärare men möter elever skolan, får utbildning i sex och samlevnadsfrågor som grundläggande frågor om värderingar, i ett HBTH-perspektiv (Homo-, Bi, Trans, Hetero), för att kunna möta och respektera alla ungdomars sexualitet,
2. **att** RFSU ser över vilken utbildning i sex- och samlevnad som erbjuds personal inom skolan som inte är lärare,
3. **att** förbundsstyrelsen stödjer lokalföreningarna så att man även lokalt kan arbeta med vidareutbildning av lärare och annan skolpersonal.

RFSU har gjort

1. Metodkurser för skolpersonal har givits samt temakurser om att arbeta med flickors respektive pojkars sexualitet i tonåren. Temadagar har hållits för både lärare och annan skolpersonal vid ett flertal tillfällen. Påverkansarbetet för utbildning av framför allt blivande lärare har fortsatt.
2. Arbetet pågår 2007 i samarbete med lokalföreningarna.
3. Stöd finns på förbundskansliet i dessa frågor. En utbildning för informatörer i att arbeta inom SFI har hållits.

A3 – Ersätt äktenskapet med registrering

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU ska arbeta för att äktenskapet ersätts med en civilrättslig registrering,
2. **att** att-satsen: ”Att partnerskap i alla avseenden likställs med giftermål och att homosexuella får samma rättigheter som heterosexuella att gifta sig även kyrkligt, med de därmed förknippade rättigheterna” i RFSU:s idéprogram sid. 5 stryks.

RFSU har gjort

1. Förbundsstyrelsen har bevakat samhällsdebatten samt inväntar Äktenskaps- och partnerskapsutredningen, till vilken RFSU kommer att vara remissinstans.
2. Ändringarna är gjorda och 2005 års version av idéprogrammet finns som tryckt version, ligger ute på RFSU:s intranät och hemsidan.

A4 – Polyrelationer

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU aktivt ska lyfta fram polyrelationer som ett alternativ till tvåsamheten,
2. **att** ett informationsmaterial om polyrelationer tas fram,
3. **att** RFSU utreder frågan om polyrelationer, och presenterar den i rapportform, om hur det ser ut idag, till nästa kongress.

RFSU har gjort

1. RFSU har haft en seminariedag om polyrelationer. Även lokala kunskapsdagar har arrangerats.
2. RFSU:s arbetsutskott tolkade ”informationsmaterial” att i första hand avse ett internt material. Detta material ryms inom den utredning som beskrivs nedan i punkt 3.
3. Arbetsutskottet tolkade ”att RFSU utreder frågan” såsom en genomgång av vad polyrelationer är, hur polyrörelsen ser ut, politiska frågor, samhällets lagstiftning m.m. Utredningen är genomförd i enlighet med denna tolkning och presenteras som en rapport på kongressen.

A5 – Ett feministiskt RFSU

Kongressen beslutade

1. **att** ett systematiskt och genomgripande arbete ska uppmuntra till en feministisk dialog inom RFSU.
2. **att** förbundsstyrelsen får i uppgift att anordna en samling på riksnivå för att tydliggöra vad RFSU avser med feminism i ett sexualpolitiskt sammanhang, samt
3. **att** föreslå adekvata förändringar av idéprogrammet till kongressen 2007.

RFSU har gjort

1. Dialogen om feminism har förts inom hela RFSU, både internt och externt. Ett exempel är samtalskvällen ”Feministisk sexualpolitik – vad är det?”, på Södra teatern i Stockholm, som arrangerades av RFSU Stockholm i samarbete med förbundskansliet.
2. ”Samling kring feminism” genomfördes i maj 2006 i Stockholm. Samlingen dokumenterades även i en egen konferens på RFSU:s intranät, öppen för alla medlemmar.
3. Frågan hänskjuts till föreslagen extrakongress 2008.

A6 – Intersexuellas rättigheter

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU ska inhämta kunskap om intersexuella under den kommande kongressperioden,
2. **att** denna kunskapsinhämtning ska sammanfattas i ett dokument.

RFSU har gjort

1. Inhämtning av kunskap om intersexuella har skett både centralt och lokalt. En översikt över denna kunskapsinhämtning finns i nedan nämnda rapport.
2. Detta dokument presenteras på kongressen 2007 som en rapport. Rapporten innehåller även förslag på hur RFSU kan arbeta vidare med frågan.

B2 – Kontaktperson i förbundsstyrelsen

Kongressen beslutade

1. **att** varje lokalförening/aktivistgrupp ska ha en kontaktperson i förbundsstyrelsen,
2. **att** kontaktpersonen inte skall komma från den egna lokalföreningen/gruppen.

RFSU har gjort

1. Beslutet genomfört. Listan på kontaktpersoner återfinns i protokollet från FS-mötet i september 2005, § 8.
2. Förbundsstyrelsen utsåg kontaktpersoner i enlighet med denna riktlinje.

B4 – Föreningsutveckling och distriktsindelning

Kongressen beslutade

1. **att** de två föreningsutvecklingstjänsterna ska finnas kvar minst fram till nästa kongress och att det avsätts ekonomiska medel för det,
2. **att** förbundsstyrelsen får i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp, med representanter från lokalföreningar som ska utvärdera hur det fungerat hittills samt hur det bör fungera i framtiden,
3. **att** förbundsstyrelsen inför nästa kongress, utifrån utredningens rapport, lägger fram ett förslag på hur det fortsatta stödet för föreningsutvecklingen ska se ut och finansieras, samt
4. **att** lokalföreningsutvecklare skall hjälpa lokalföreningarna att hitta olika finansieringsformer såsom bidrag och liknande från exempelvis kommuner, landsting och stat och dylikt.

RFSU har gjort

1. De två föreningsutvecklingstjänsterna har funnits kvar sedan kongressen 2005 och ingår i den fasta personalstyrkan.
2. Arbetsgruppen tillsattes enligt beslut och har lämnat sin utredning till förbundsstyrelsen.
3. Se proposition 5: 2007. Utredningen är bilaga.
4. Detta har skett löpande då behov och intresse hos lokalföreningar funnits. Formerna för detta hjälparbete är under utveckling. En central kurs om finansiering av ideell verksamhet hölls i Stockholm december 2005. En resurskonferens har skapats på RFSU:s intranät.

B5 – Ombudsfördelning till kongressen

Kongressen beslutade

1. **att** stycke tre och fyra § 4 i RFSU:s stadgar ska lyda: ”Varje medlemsorganisation har rätt till ett ombud. Varje lokalförening har rätt till två fasta ombud. Därutöver fördelas 30 ombud proportionellt mellan lokalföreningarna och gruppen direktanslutna medlemmar. Underlag för fördelningen är antalet betalande medlemmar vid närmast föregående årsskifte.”

RFSU har gjort

1. Beslutade ändringar är införda i stadgarna. Reviderade stadgar är utlagda på RFSU:s intranät och på hemsidan samt kopieras upp till kongressen 2007. Ny tryckt version görs efter denna kongress.

C3 – Alkoholpolicy

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU inte betalar alkohol vid intern representation, sammankomster, kurser och möten.

RFSU har gjort

1. RFSU:s förbundskansli har följt detta policybeslut. Eventuell alkoholförtäring efter interna möten och vid middagar efter FS- och AU-sammanträden, har finansierats privat av enskilda ledamöter och anställda.

C4 – RFSU bokar porrfilmssfritt

Kongressen beslutade

1. **att** förbundsstyrelsen under året ska initiera en diskussion som ska leda fram till att RFSU tydligare och aktivt klargör sitt ställningstagande i porrdebatten utifrån idéprogrammet (”RFSU vill dels försvara den sexuella friheten att ta del av erotiska och pornografiska skildringar, dels sätta gränser mot den pornografi som är kränkande och där det är uppenbart att de agerande far illa”),
2. **att** RFSU samtidigt tydligt och aktivt tar avstånd från kränkande förhållanden inom porrproduktionen samt att väcka diskussionen inom RFSU kring ”vad är kränkande porr”, och vad menar RFSU med att motverka en stereotyp könsmaktsordning.

RFSU har gjort

1. Diskussionen om porr har initierats både internt och externt. Förbundsstyrelsen har diskuterat frågan som en bildande punkt under FS-sammanträdet den 22 oktober 2005, förbundskansliet har tagit fram ett handledningsmaterial om porr till lärare och Petra Östergren, författare till boken *Porr, horor och feminister* har anlitats som föreläsare av både förbundskansliet och lokalföreningar. Ett exempel på offentlig diskussion kring ämnet är samtalskvällen

”Porren i våra hjärtan” på Södra teatern i Stockholm 2006 som arrangerades av RFSU Stockholm, där Gabriella Håkansson från förbundsstyrelsen medverkade som moderator. Lena Lennerhed medverkade i en TV-serie om pornografi på TV3 under 2006. RFSU har inte tagit ställning i porrdebatten för eller emot pornografi, men likväl framhärdat i den linje som kan beskrivas som RFSU:s egen, dvs en hållning där man tar in flera olika perspektiv och inte levererar några förenklade lösningar. Se även proposition 4: 2007, om föreslagen extrakongress angående ändringar i idéprogrammet.

2. Förbundsstyrelsen har resonerat kring RFSU:s ståndpunkt i pornografrifrågan då tillfälle givits, både internt och externt. Se även proposition 4: 2008, om föreslagen extrakongress angående ändringar i idéprogrammet.

D1 – Gör kongressprotokollet tillgängligt högst fyra månader efter kongress

Kongressen beslutade

1. **att** kongressprotokollet ska vara justerat och gjort tillgängligt för medlemmar och lokalföreningar senast fyra månader efter avslutad kongress.

RFSU har gjort

1. Protokollet från kongressen 2005 blev mycket försenat, bl.a. som en följd av att inga klara rutiner fanns om hur protokoll skall föras till de nya mötesformerna. Förbundsstyrelsen har inför kongressen 2007 förberett arbetet med kongressprotokollet så att det ska vara klart enligt riktlinjerna i kongressbeslutet från 2005. En arbetsgrupp har tillsatts och en protokollmall har tagits fram för att underlätta arbetet för sekreterarna och justerarna.

D2 – Upprätta ett tydligt regelverk för RFSU

Kongressen beslutade

1. **att** kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att sammanställa en ”Lathund för RFSU” med aktuella och relevanta beslut fattade av kongresser, förbundsstyrelsen och arbetsutskott,
2. **att** denna lathund publiceras i elektronisk form på First Class och eller på vår hemsida.

RFSU har gjort

1. Ett utkast till ”Lathund för RFSU” har gjorts, men förbundsstyrelsen har haft svårigheter att avgränsa och tolka betydelsen av ”aktuella och relevanta beslut”. Även formen för ”lathunden” är svårtolkad. Förbundsstyrelsen vill därför lyfta frågan om det kan finnas bättre sätt genom vilka vi kan förbättra kommunikationen inom RFSU när det kommer till besluts- och policyfrågor.
2. Lathunden har inte lagts ut på RFSU:s intranät med hänvisning till problemen formulerade här ovan.

D3 – RFSU-stipendier

Kongressen beslutade

1. **att** förbundsstyrelsen skapar en ämnesbank för framtida uppsatser.

RFSU har gjort

1. Förbundsstyrelsen har diskuterat utformningen av denna ämnesbank och givit förbundskansliet i uppdrag att ta fram förslag. Detta arbete är påbörjat men kommer inte att vara klart till kongressen 2007. Därutöver har kontakter tagits med exempelvis folkhälsovetenskapliga institutioner där förslag på ämnesområden för uppsatser ges.

D6 – Lokalföreningsbidrag

Kongressen beslutade

1. **att** lokalföreningsbidraget inför varje ordförandeträff är en föreslagen summa som träffen får prioritera utifrån, att bidrag för kontinuerliga verksamheter ska ingå i det reguljära budgetarbetet samt
2. **att** riktlinjer för arbetet och fördelning ska tas fram.

RFSU har gjort

1. Rutinerna för lokalföreningsbidraget har ändrats i enlighet med detta beslut.
2. En arbetsgrupp med uppdrag att ta fram riktlinjer bildades 2006. Arbetsgruppens förslag har diskuterats av förbundsstyrelsen, i samråd med ordförandeträffen under våren 2007 och förslaget behandlas för beslut på FS-sammanträdet den 24–25 mars.

Proposition I – Sexualpolitiska prioriteringar 2005 – 2007

Kongressen beslutade

1. **att** fastställa antalet prioriterade områden till 4,
2. **att** 1) ”abort”, 2) ”sex- och samlevnadsundervisningen” kvarstår [som prioriterade områden],
3. **att** 3) ”våld i nära relationer”, med ett antal nya mål-att-satser, kvarstår som prioriterat område,
4. **att** 4) ”makt och mångfald” blir ett nytt område för organisationen att fokusera på under den kommande kongressperioden. Arbete med mångfald ska, i enlighet med förbundsstyrelsens förslag, i första hand vara internt och kunskapsgenererande med syfte att identifiera och formulera RFSU:s roll inom området.

RFSU har gjort

1. Inga nya prioriterade områden har tillkommit.
2. Se nedan.
3. Se nedan.

4. Se nedan.

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU genomför en undersökning inför riksdagsvalet där man tittar på riksdagskandidaternas uppfattning i frågor som rör för RFSU viktiga områden. Resultatet bör givetvis användas som en upplysning för väljarna och RFSU skall aktivt sprida den informationen i den allmänna opinionen, samt
2. **att** RFSU under valrörelsen anordnar debatter utifrån de prioriterade områdena.

RFSU har gjort

1. Undersökningen visade sig nästintill omöjlig att genomföra. Förbundskansliet genomförde däremot en enkätundersökning riktad till samtliga riksdagspartier (+ Junilistan och Feministiskt initiativ) med frågor om var de stod i våra frågor. Resultatet publicerades på hemsidan som upplysning till väljarna.
2. Debatter anordnades på flera håll i landet, ofta i samarbete med lokalföreningarna. Förbundsstyrelsen tog även fram fem specifika krav under valet 2006. Dessa krav var kopplade till de prioriterade områdena. Ett argumentationsmaterial för medlemmar och anställda togs fram som komplement till valkraven.

Angående 1) Abort

Kongressen beslutade

1. **att** genomförandet av eventuell lagstiftning om utländska kvinnors rätt till abort i Sverige följs upp,
2. **att** RFSU fortsätter att driva kravet om barnmorskors rätt till adekvat utbildning för att formellt tillhandahålla medicinsk abort,
3. **att** abortmotståndet i Sverige i möjligaste mån följs och kartläggs,
4. **att** RFSU i IPPF-sammanhang lyfter och driver frågan,
5. **att** RFSU i de egna samarbetsprojekten aktivt inkluderar abortfrågan, samt
6. **att** RFSU diskuterar och förhåller sig till ”abortfrågan som en mänsklig rättighet”.

RFSU har gjort

1. RFSU har lämnat yttrande som remissinstans till utredningen *Abort i Sverige*. Det lagstiftande arbetet har noga bevakats och RFSU har deltagit i den offentliga debatten.
2. Detta krav har drivits i bland annat debattartiklar och i RFSU:s arbete under valrörelsen.
3. Abortmotståndet har följts och bemötts då det bedömts som taktiskt riktigt. Någon kartläggning har inte genomförts, men förbundsstyrelsen och förbundskansliet har god överblick över den offentliga debatten samt viss insyn i abortmotståndets interna forum.
4. Abortfrågan har lyfts inom IPPF då tillfälle givits.
5. Abortfrågan genomsyrar stora delar av RFSU:s verksamhet, så även flera av våra samarbetsprojekt.

6. Förbundsstyrelsen har utbildats och diskuterat frågan om abort som mänsklig rättighet. Vid sammanträdet den 18-19 mars 2006 fattade förbundsstyrelsen beslut om att RFSU anser att abort är att se som en mänsklig rättighet.

Angående 2) Sex och samlevnadsundervisning

Kongressen beslutade

1. **att** en plan för hur arbetet med att påverka införandet av obligatorisk sex- och samlevnadsundervisning i lärarutbildningen tas fram och att planen ger tydliga redskap för detta arbete såväl lokalt som centralt i RFSU,
2. **att** RFSU utvecklar en kursplan för lärarutbildningarna som, förutom metod och förhållningssätt, tydligt beskriver varför och hur HBT/sexualiteter, etnicitet och klassperspektiv samt genus är centrala delar i sex- och samlevnadsundervisning, samt
3. **att** frågan om sexualitet och samlevnad som obligatoriskt ämne inom SFI-undervisningen fortsatt ska prioriteras inom RFSU.

RFSU har gjort

1. Någon arbetsplan för det fortsatta arbetet med sex- och samlevnadsundervisningen på landets lärarutbildningar har inte hunnit bli klar. En skolstrategi är under utarbetande.
2. Efter fokusgruppintervjuer om kunskapsbehov med lärare och före detta elever inom Svenska för invandrare-utbildningar (SFI) gjordes den utbildning för lokalföreningar om att arbeta inom SFI, som beskrivs nedan. Diskussioner har förts med lärarutbildningar, och om hur en sådan kan läggas upp, men ingen kursplan är skriven. Vi inväntar arbetet med skolstrategin.
3. Seminarium om skolans sex- och samlevnadsundervisning hölls på ”intensiv-svenska för akademiker”, (ett samarbete mellan Stockholms stad och Lärarhögskolan i Stockholm) för en grupp vuxna lärarstudenter. Hösten 2006 genomfördes en utbildning under två helger för lokalföreningar om att arbeta med sexualupplysning på SFI. Frågan om SFI-skolan har annars varit i ett slags limbo – utredningen blev det inget av och SFI inlemmades inte i det allmänna skolväsendet. Nu finns en ny kursplan för SFI (från den 1 jan 2007) som ansvariga på RFSU skall uppdatera sig på. RFSU har även träffat Nationellt centrum för SFI och svenska som andraspråk, för att diskutera eventuella fortbildningsinsatser och strategier. Tyvärr utan större framgång. En uppföljning av lokalföreningarnas eventuella arbete och fortsatta behov beträffande SFI kommer att genomföras under mars-april 2007.

Angående 3) Våld i nära relationer

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU kräver att kommunerna åläggs ansvara såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt för att personer som misshandlats, i nära samkönade eller icke-samkönade relationer, får kvalificerad och omedelbar hjälp och att verksamheten bekostas med allmänna medel,
2. **att** RFSU kräver ökade resurser till forskning om våld i nära relationer, inklusive samkönade relationer, med inriktning på det sexualiserade våldet samt
3. **att** RFSU kräver att samhället för att förebygga övergrepp erbjuder förövare behandling och att denna bekostas med allmänna medel.

RFSU har gjort

Dessa tre krav har framför allt lyfts fram som en del av arbetet med RFSU:s fem valkrav.

Angående 4) Mångfald och ickediskriminering

Kongressen beslutade

1. **att** RFSU ska anordna kunskapsdagar för att starta arbetet kring temat ”Makt och mångfald”, till exempel temadagar om ”Intersektionalitet”, det vill säga teorier om hur olika förtrycks- och maktordningar som kön, klass, etnicitet samverkar,
2. **att** aktivt söka samarbete med individer och organisationer som arbetar med mänskliga och/eller sexuella rättigheter ur maktperspektiv,
3. **att** hela organisationen ska få god kännedom om och involveras i arbetet,
4. **att** initiera och skapa förutsättningar för kunskapsinhämtning och intern diskussion för att i framtiden kunna integrera fler maktperspektiv, såsom klass och etnicitet i såväl sexualupplysningsarbetet som RFSU:s sexualpolitiska arbete,
5. **att** utveckla arbetsmetoder, personalrekrytering, medlemsvärvning och övrig verksamhet så att de är flexibla och anpassade till en organisation som främjar mångfald och motverkar diskriminering samt
6. **att** arbetet utvärderas efter ett år, speciellt utifrån hur medlemmarna upplever RFSU som en mångfaldsfrämjande organisation.

RFSU har gjort

1. En kunskapsdag om intersektionalitet har ordnats i Stockholm våren 2006 och temat ”Makt och mångfald” har tagits upp i flera sammanhang, exempelvis under lokalföreningsträffen i Linköping och motionsdagen i Uppsala våren 2007. Förbundsstyrelsen har utbildats internt i delar av frågan av mångfaldspedagog Nabila Alfakir under förbundsstyrelsens sammanträde den 18-19 mars 2006.
2. Liknande samarbeten sker löpande men kan struktureras bättre.
3. Diskussionen om makt och mångfald förs och skall föras inom hela RFSU. Medlemmar har haft möjlighet att involveras i arbetet, exempelvis via kunskapsdagar och andra arrangemang. För att få en samlad bild av organisatio-

nens arbete med Makt och mångfald behövs även lokalföreningarnas verksamhetsberättelser.

4. Hösten 2006 genomfördes en utbildning för lokalföreningarna om att arbeta med sexualupplysning på SFI. Som ett sätt att nå en bredare allmänhet med sexualupplysning så inleddes under hösten ett samarbete med tidningen Metro. Varje vecka publiceras en artikel och svar på ett antal frågor som inkommit till tidningen. RFSU har även arbetat med temat äldre och sexualitet.
5. Förbundskansliet har en policy att vid rekryteringar särskilt välkomna personer med annan etnisk bakgrund att söka. Förbundskansliet arbetar även fram en mångfalds/likabehandlingsplan. Diskussioner kring målgrupper och riktad medlemsvärvning förs men har inte resulterat i ett speciellt värvningsmaterial. Information om RFSU har översatts till arabiska, ryska, hindi, swahili, franska och spanska och finns att läsa på hemsidan. Hemsidan har blivit mer tillgänglig i och med en funktion som gör det möjligt för besökaren att anpassa sidorna genom att välja textstorlek, typsnitt, kontrast och radavstånd.
6. Denna utvärdering är försenad och läggs därför fram till kongressen i rapportform.

Proposition 2 – Ändring av idéprogrammet

Kongressen beslutade

1. att idéprogrammet ändras på följande sätt:
2. att ordet ”jämlighet” byts ut mot ”jämställdhet” i inledningen, fjärde stycket, i meningen ”Det är ett brett fält där jämställdhet mellan könen utgör en viktig bas och ett centralt mål.”,
3. att ordet ”företagarvärlden” stryks i inledningen, näst sista stycket i meningen ”Det är mål som i andra sammanhang och ibland av andra kan kompletteras med krav om sådant som till exempel kortare arbetstid, bra barnomsorg och äldreomsorg och maktfrågor i politiken och arbetslivet”,
4. att under rubriken ”Välja sitt liv” och ”RFSU vill” lägga till att-satsen ”Att sex- och samlevnadsundervisningen blir obligatorisk på SFI.” samt
5. att under rubriken ”Att själv bestämma över sin kropp” och ”RFSU vill” lägga till att-satsen ”Att barnmorskor får adekvat utbildning så att de kan förskriva medicinsk abort.”.

RFSU har gjort

Samtliga ändringar av idéprogrammet är genomförda.

Proposition 3 – Ersättning till förtroendevalda

Kongressen beslutade

1. att fastställa reglerna för ersättning till förtroendevalda i enlighet med propositionen för ersättningar till förtroendevalda inom RFSU. (Se propositionshäftet 2005, sid 10-11)

RFSU har gjort

1. Reglerna för ersättning till förtroendevalda tillämpas i enlighet med propositionen. Enstaka oklarheter och avvikelser har utretts.

Proposition 4 – Riktlinjer för valberedningen

Kongressen beslutade

1. **att** fastställa riktlinjerna i propositionen om stöd för valberedningens arbete med följande tillägg:
2. **att** sista raden i stycke D ändras till: "Valberedningen är skyldig att återkoppla till nominerade." samt
3. **att** texten i stycke B ändras till: "En kombination av förnyelse och kontinuitet är den bästa förutsättning för ett framgångsrikt styrelsearbete. IPPF har formella regler för rotation. Inom RFSU förutsätter vi att valberedning och kongress tar stort intryck av detta. Ingen styrelseledamot bör förslås omväljas flera än sju perioder i följd. Dock bör inte en förbundsordförande sitta i mer än 3 perioder (dvs totalt max 6 år i följd) då uppdraget är så omfattande att det riskerar att närma sig omfattningen av en anställning. Erfarenheter från andra organisationer har visat att den maximalt tillåtna mandattiden riskerar att bli den reella mandattiden. Utgångspunkten för valberedningen ska vara att alla förtroendeposter är obesatta när förslaget skall tas fram."

RFSU har gjort

- 1–3 Riktlinjerna har kommunicerats till valberedningen och tillämpas i nomineringsarbetet inför kongressen 2007.

Proposition 5 – Stadgeändringar

Kongressen beslutade

1. **att** tillägg görs i näst sista stycket i § 4 i stadgarna med följande text: "Kongressen är beslutsmässig om minst hälften av samtliga anmälda ombud är närvarande" samt
2. **att** tillägg görs i näst sista stycket i § 3 i stadgarna med följande text: "Medlem i lokal RFSU-förening som blivit utesluten har rätt överklaga detta beslut till förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsens beslut kan dock inte överklagas till kongressen."

RFSU har gjort

- 1–2 Ändringarna är införda i stadgarna. Ny version av RFSU:s stadgar ligger ute på intranätet och hemsidan. Ny tryckt version görs efter kongressen 2007.

Proposition 6 – Medlems- och förbundsavgifter

Kongressen beslutade

1. **att** fastställa medlemsavgiften för direktanslutna enskilda medlemmar för år 2006 och år 2007 fastställs till 150 kronor,

2. **att** fastställa medlemsavgiften för medlemsorganisationer för år 2006 och år 2007 fastställs till 1000 kronor,
3. **att** uppmana samtliga lokalföreningar att fastställa medlemsavgiften för år 2006 och år 2007 till 150 kronor för att underlätta den centrala medlemsavgiftsuppbörden samt
4. **att** fastställa att förbundsavgiften (dvs. den del av medlemsavgiften för lokalt anslutna medlemmar som tillfaller riksförbundet) för år 2006 och år 2007 fastställs till 25 kronor för varje medlem. Beslutet innebär oförändrad avgift.

RFSU har gjort

- 1–4 Avgiftsbestämmelserna tillämpas. En policy för RFSU:s medlemsregister har tagits fram för att bland annat samla och tydliggöra reglerna kring medlemskap.

Bilaga 3 RFSU Lokalt 2006

Samliga lokalföreningar har erbjudits möjlighet att inkomma med verksamhetsberättelse. Följande berättelser har lämnats in.

RFSU Gotland

Styrelse: Mia Hallin (ordförande), Anna Olofsdotter-Engström, Jenny Lindley, Heidi Plisch, Carl Bergstrand, Johanna Ekström.

Antal medlemmar: 27

Antal möten: 9

Revisor: Finn Engström

Verksamhet baserad på RFSU:s utvecklingspott

Internationella kvinnodagen: Muffverkstad, diskussioner och filmvisningar.

Föreläsarkvällar i samarbete med högskolan på Gotland vid tre tillfällen. Av dess var två med föreläsare från RFSU, och en med Mian Lodalen för att prova vad ett "stort namn" betyder för allmänhetens intresse.

Almedalen: För tredje året i rad var vi aktiva under politikerveckan. Vi hade två egna basstationer, och ordnade bl.a. debatt om bistånd.

Världsaidsdagen: Vi försökte ordna ljusmanifestation, fick mediabevakning och hade informationsbord på ungdomens hus.

Metodkurser och temadagar för skolpersonal: Planerat var att genomföra två metodutbildningar, och fyra temadagar, men detta mål uppnåddes inte.

I november arrangerades en **halvdag om homo- bi- och transfrågor** som väckte stort intresse och uppmärksammades av Radio Gotland.

Grund och informatörsutbildningar för RFSU-informatörer: Tidigare har utbildningen körts i internatform, i år provades studiecirkelform, vilket var uppskattat. Detta krävde dock betydligt mer av kursledningen och deltagandet var orgelbundet. Vi har därför bestämt att återgå till internatform.

Hiv/aidsinfo på gymnasiet och fritidsgårdar: Planen var att informera om hiv och aids i 40 gymnasieklasser och tio fritidsgårdar. Målet nåddes inte men 18 klasser, och sju fritidsgårdar besöktes.

Sommarkampanj: Då det inte var någon gemensam kampanj för hela förbundet och vi satsade stort under almedalsveckan, organiserades ingen lokal kampanj. Det blev istället upp till informatörerna att själva ta initiativ till att gå ut och informera. Av olika anledningar blev det inte så många tillfällen. Insatser gjordes dock vid skolavslutningen och Visbyfestivalen.

Övriga aktiviteter

- Samarbete med Visby Ungdomsmottagning.

- Samarbete med Högskolan på Gotland.
- DESAM Elfrida Andrégymnasiet.
- Föreläsning om abort i samarbete med folkhögskolan i Fårösund, 25 oktober.

Deltagande i nationella RFSU-aktiviteter

- Deltagit i vårens och höstens ordförande- och lokalföreningsträffar.
- Deltagit i den feministiska samlingen.
- Deltagit i vidareutbildning för sex-och samlevnadsundervisning på SFI.

Visby, Mia Hallin ordförande

RFSU Linköping

Lokalgrupp: Sari Asa-Nicolaisen, Gabriel Ekermo, Andrea Petersson, Anna Ger-mundsson, Sanne Sehlström, Emma Skarpås, Robert Leo.

Antal medlemmar:

Antal möten: 15

Revisor:

(Ännu ej formell förening.)

Verksamhet

På Alla hjärtans dag hölls en **SexQuiz på Elsas hus**, som var mycket uppskattad

Föreläsningar för skolan. Det har hållits nio stycken föreläsningar för årskurs nio, fyra stycken för gymnasiet och en för lärarstudenter vid Linköpings universitet.

Kärleksdagen genomfördes på Vammarskolan i samarbete med RFSU Motala.

Kondomutdelning och informationsbord på Nykvarnsfestivalen 18 augusti.

Besök från blivande RFSU Västervik, med duon Narcissus på Elsas hus.

Ljusmanifestation på världsaidsdagen. Det ordnades även filmvisning och tipspro-menad.

Lokalgruppen i Linköping, Sari Asa-Nicolaisen

RFSU Örebro

Styrelse: Anna Bjurström (ordförande), Veronika Rosell, Hanna Nilsson, Emma Johansson, Hedvig Hjelm, Jenny Håkansson, Anette Keino, Johan Sutinen.

Antal medlemmar: 36

Antal möten: 8 protokollförda

Revisor:

Verksamhet

Deltagande i förbundets verksamhet

- Temadag om intersektionalitet.
- Ordförandeträffen 31 mars.
- Lokalföreningsträffen på Gotland 31 mars-2 april.
- Feministisk samling.
- Valupptakt på förbunds kansliet.

Lokal verksamhet

- Inventering av vårt material.
- Utbildning: Våra informatörer har utbildat tjejer som ska jobba med Örebro kommuns tjejgruppsprojekt Ellen, och en grupp från P6 kring alkohol och sexualupplysning.
- Bidragssökande.

Medlemsaktiviteter

- Medlemsutbildning. Mellan 31 oktober och 14 november ordnades en introduktion för de medlemmar som skulle delta i informatörsutbildningen.
- Informatörsutbildning: 15 medlemmar deltog.
- Medlemsmöten; Arrangerat sex stycken medlemsmöten.

Utåtriktade aktiviteter

- Arrangemang biokvällar i samarbete med bio Roxy, ABF, Örebro Rättighetscenter samt Örebro FN-förening. Filmserien har kallats "Andra historier".
- Informationsbord vid kulturskolans uppsättning av RENT 16 – 19 mars.
- Kondomutdelning vid Teaterfestivalen i Hällefors.
- Sommarkampanj
- Diskussion av RFSU:s valkrav med partierna.

- Kondomutdelning och försäljning av röda band på världsaidsdagen. Det samlades in 9000 kronor som skänktes till Afrikagruppernas Monaso-projekt i Mocambique.
- Informationsbord på luciavaka.
- Mediabevakning. Mest på eget initiativ men även i samband med världsaidsdagen.
- Startat samarbete med Örebro FN-förening, Örebros rättighetscenter, Afrikagrupperna och flera politiska partier.

Örebro, Anna Bjurström ordförande